

ENVAR SIN EGEN MÅLARE

VÄGLEDNING ATT SJÄLV UTFÖRA ALLT SLAGS MÅLNINGSARBETE ÄVENSOM PAPPSPÄNNING, TAPETSERING M. M. AV L. F. LINDÉN *Målarmästare.*

MED ILLUSTRATIONER TREDJE UPPLAGAN (6:te —7:de tusendet) ------------*STOCKHOLM ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG*

Stockholm Åhlén & Åkerlunds Boktryckeri 1930

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

FÖRORD

Under min verksamhet som färghandlare händer det ofta, att personer, som för ett målningsarbete funnit anlitande av en yrkesman för dyrt och tidsödande, förfråga sig om sättet att själva utföra arbetet.

De muntligen givna och fullt sakliga upplysningarna ha icke alltid fastnat i minnet så att de varit tillfyllest i praktiken. Med anledning härav beslöt jag mig för att i lättbegriplig form söka framställa en vägledning, som kan giva intresserade alla erforderliga upplysningar, huru man bäst och billigast skall gå tillväga för att själv på lediga stunder kunna utföra sitt målningsarbete.

Denna bok är icke avsedd för yrkesmannen, som kanske kommer att finna den alltför enkel, utan för nybörjaren. Av denna anledning ha dessa råd och anvisningar givits så tydligt och pålitligt som möjligt.

Bakom denna boks anvisningar ligger en mer än trettioårig erfarenhet och jag vågar svara för att den som följer dess råd skall bli fullt tillfredsställd med resultatet.

Varje händig och praktiskt anlagd person kan med de råd och anvisningar, som här meddelas, hjälpa sig själv.

L. F. Lindén, f. d. målarmästare.Denna handledning i målning är uppställd enligt den förutsättningen, att det gäller en genomgående utvändig målning av en gård, man- såväl som ekonomibyggnader, samt fullständig inre iordningställning av ett hus med målning, pappspänning i tak och på väggar, tapetsering m. m. Vidare lämnas anvisningar för målning av möbler och diverse föremål. Uppställningen, som här valts, har den fördelen att de olika operationerna bliva beskrivna i den ordning de böra utföras för att de olika detaljerna på rätt sätt skola gripa

in i varandra.

Den som oklanderligt kan måla t. ex. en fönsterpost kan även måla en möbel. Tillvägagångssättet är i båda fallen enahanda. De operationer som behövas för ett gott resultat i det förra fallet krävas också för ett lyckat resultat i det senare.Om färger och målningsarbetet.

Allmänna råd om färger.

Utvändig målning företages av olika skäl, dels för att höja utseendet, dels för att genom bestrykning av väggarna medelst färgämne impregnera byggnadsmaterialet mot åverkan av väder och vind och dels för att göra underhållet av en byggnad mindre kostbart.

Det gäller då att välja ett färgämne, vars sammansättning och beståndsdelar visat sig uppfylla dessa förutsättningar.

Vi skola därför söka att på ett ingående sätt granska och från skilda synpunkter skärskåda olika gängse färger samt nämna dem som beträffande hållbarhet och prisbillighet visat sig mest förmånliga.

I gamla tider, då målaren själv lagade till sin linolja, ansågs denna som ett utmärkt, om än dyrt impregneringsmedel. I våra dagar är däremot linoljan, trots prisfluktuationer, så billig att prisfrågan totalt bortfaller. Egenskapen som ett förstklassigt konserveringsmedel kvarstår dock oförändrad, trots att oljan, sedan den börjat tillverkas fabriksmässigt, i viss grad försämrats. Obestridligt är emellertid att om en person vill ha sitt trähus på ett för en längre tid betryggande sätt målat, så bör han använda sig av linoljefärg. Detta oavsett om ytan består av hyvlat eller ohyvlat virke. I det förra fallet vill jag påstå, att det är den enda färg som duger, och i det senare kan man dåräkna med cirka 15—20 års intervaller mellan målningarna.

Felaktig är föreställningen, att ohyvlat virke tager till sig avsevärt mera linolja än hyvlat. Färgåtgången beror mera på om virket en längre tid varit utsatt för luftens inverkan.

Regn och sol arbeta bort träets kådiga ämnen, och färgåtgången blir, på grund av träets därefter ytterst porösa yta, ganska stor, särskilt beträffande första strykningen. En fullständig mättning av denna porösa yta är dock långt ifrån nödvändig, tvärtom kan man genom små och täta penseldopp väsentligt utdryga färgen, och linoljan intränger det oaktat i fullt tillräcklig mängd.

En fullständig mättning av träet med linolja kan lätt förorsaka att vissa ställen bli så tjockt bestrukna att all linolja icke kan av träet uppsugas. Följden blir då att den överflödiga linoljan stannar utanpå och skinntorkar. Efter en kort tid lossnar färgen på dessa ställen och faller bort, lämnande efter sig en bar fläck, som efter hand förstoras då vatten däri intränger.

Oljefärg.

Innan vi börja tillagning av färgen, måste vi först undersöka de oljor och färger som vi för arbetet komma att använda.

Linolja.

Linoljan känna vi ju alla till som en produkt av linfrö, möjligen i våra dagar tillsatt med olja från andra feta frösorter. Linolja tillverkas inom Sverige vid flera olika fabriker eller oljeslagerier, och äro samtliga fabrikat av ganska likartad kvalité. Oljan bör vara ljus, lättflytande, och med en sötaktig ganska angenäm lukt. När oljeslageriets namn finnesutsatt å fatet, kan man tryggt lita på att oljan är av bästa möjliga kvalité.

Linolja framställes som rå och måste sedan kokas. Vid kokningen tillsättes silverglitt (blyoxid) som tillförer linoljan torkningsförmåga. Rå linolja användes därför icke till målning, men väl av snickare vid polering. Vid en längre tids lagring i öppet kärl, blir linoljan lätt seg och tjockflytande och i följd härav svår att stryka, men den förlorar därmed icke sina egenskaper som konserveringsmedel. För utvändig målning använder man linoljan utan tillsats av torkmedel, enär tillsättning av dylika gör den mager och mindre hållbar. För invändigt bruk måste däremot torkmedel i form av xerotin och terpentin tillsättas.

Färger.

Av *färgerna* ingår den vita som huvudbeståndsdel i alla ljusa tonfärger. Av vita färger förekomma bl. a.: blyvitt, zinkvitt, lithophonvitt, täckvitt, titanvitt o. s. v. Blyvitt, som är starkt giftigt, har numera kommit nästan ur bruk. Enligt nu gällande giftstadga måste å förpackning innehållande blyvitt anbringas: *»Blyfärg. Farligt gift. Varning mot dess användning inomhus.»* Även dess användning utomhus har på senare tiden starkt minskats.

Holländskt zinkvitt (rött sigill) är starkt arsenikhaltigt, på grund härav är den även förbjuden till invändig målning. Den är däremot mycket lämplig för utomhusarbete. Vid en av mig 1896 företagen provstrykning å en mot söder vettande gavel har den visat sig lika hållbar som blyvitt. Färgerna målades å var sin hälft av gaveln, och de visade sig, då gaveln 1920 målades om, i lika grad angripna av väder och vind. Zinkvitt är betydligt lättare och är billigare i bruket. *Schlesisk zinkvitt*, från Paulshytte, Mart-hytte, Ludwigshytte m. fl., äro fullt arsenikfria och äro där*för mest lämpliga för invändigt bruk. De äro något dyrare än holländsk zinkvitt.

Lithophonvitt och *täckvitt* äro av ganska lika sammansättningar. Båda användas med fördel till inomhusarbete, där de genom sin större täckförmåga visat sig överlägsna zinkvitt. Till utomhusarbeten däremot är täckvitt icke lämpligt, emedan det icke tål vid dagerns växlingar utan mörknar i starkt solljus. På senare tid har gjorts ansträngningar att arbeta bort denna olägenhet, men dessa ha tills dato icke givit tillfredsställande resultat. Vissa fabrikat ha framhållits som ljusäkta, men ha vid användning visat sig sakna denna egenskap.

Titanvitt är en relativt ny produkt, av norskt ursprung. Det är starkt reklamerat men ännu för nytt för ett tillförlitligt och stadgat omdöme. Det har hittills hållit sig omkring en tredjedel dyrare än förut nämnda vita färger. Förnekas kan icke, att titanvitt besitter en enorm täckningsförmåga, men om färgen besitter den hållbarhet som så kraftigt framhålles, lämnas tills vidare osagt. Då jag, så snart färgen kom i marknaden, erhöll prov därå och bruksanvisning, utförde jag ett målningsprov med strikt iakttagande av fabrikens anvisningar. Provet utfördes å en loft deuxbattens (dubbla) ytterdörrar utsatta för starkt solsken. Den ena halvan målades med titanvitt och den andra med holländskt zinkvitt. Efter fyra års förlopp höll sig zinkvittshalvan ganska bra, då däremot titanhalvan kunde borstas fri från färg, medelst en dammborste. Efter vad jag senare funnit låg dock felet mera hos bruksanvisningen än hos färgen, vilken, annorlunda tillagad, är mera hållbar.

För inomhusarbete däremot kan färgen, på grund av sin stora täckkraft, rekommenderas, oaktat den är något dyr.

Av *kulörta färger* förekomma dels mineralfärger (jordfärger eller kalkfärger), dels kemiska färger.Varje kulör förekommer i ett otal nyanser med var sitt namn.

Jag avstår här från att uppräkna dem, men skall i fortsättningen till varje sorts målning nämna den färg som är mest lämplig och kvalitativt billigast. Provning av en färg kan ske på följande sätt: Man tager en smula färg mellan tummen och pekfingret, och under gnidning iakttager man om det kännes några kornigheter, i så fall är färgen icke nog finpulveriserad, utan av sämre kvalité. Ett annat sätt att prova: Man anbringar något färg på ett vitt papper, och medelst gnidning med en kniv under hårt tryck, konstateras att inga kornigheter förefinnes, i vilket fall färgen kan anses för god, och den besitter då också en god täckförmåga.

En färg som visar de minsta spår av grova partiklar, är oduglig till finare arbeten och duger endast till lim- eller kalkfärg.

Färgens tillagning.

Vi skola måla en byggnad utvändigt med oljefärg i en t. ex. grön, ljus färgnyans. Vi anskaffa först ett kärl av plåt eller annat material med om möjligt raka väggar och så stort att ofta förekommande nylagningar kunna undvikas. I detta kärl hälles nu så mycket kokt linolja, att denna fyller cirka en fjärdedel av kärlets rymd. Med en, helst hyvlad, trästicka iröres så mycket holländsk zinkvitt att innehållet blir så tjockt att man nätt och jämnt orkar röra. I denna tjocka vita färg tillsättes grön färg, t. ex. oljegrönt eller kromgrönt. Blir den för skarpt grön lägga vi i även en smula gult, såsom guldocker, vilket så att säga trubbar av det gröna. Önska vi den något gråaktig taga vi även en smula grönumbra. Alla dessa färger nedlägga vi i små portioner, så att vi icke få vår färgblandning för

mörk, men tillsättningen pågår tills vi ha erhållit den färg, vi önska. Innehållet i kärletbearbetas nu med trästickan tills vi ha det hela så fint utrört att inga som helst färgklumpar kunna upptäckas. Givetvis kunna vi på samma sätt laga till vilken färgnyans som helst, t. ex.:

ljus gul ton: zinkvitt, guldocker, kromgult; en mörk gul ton: zinkvitt, guldocker, mörkocker; mörk brun färg: guldocker, mörkocker och rhebrunt; grå ton: zinkvitt, kimrök eller zinkvitt, grönumbra och blå ultramarin; ljusröd ton: zinkvitt, japanrött eller engelskt rött; ljusblå ton: zinkvitt, blå ultramarin o. s. v., o. s. v. Genom att lägga i mer eller mindre av nu nämnda brytningsfärger kunna vi erhålla en hel mängd färgnyanser, varom man snart vid försök får erfarenhet.

Andra färgsammansättningar.

Rödfärg.

På landsbygden, där i vanliga fall byggnaderna ligga inbäddade i grönska, finnes ingen mera tilltalande färg än vår gamla hederliga svenska rödfärg med vita fönster och knutar. Denna färg är numera föga populär, för att icke säga ringaktad. Kanske en viss smakriktning är utslagsgivande? Vad prisbillighet och varaktighet beträffar finnes ingen mera fördelaktig färg.

Ködfärgen, som tillagas utan oljetillsats i någon form, skyddar genom sin stora arsenikhalt träet mot bakterier och kan, väl tillagad, kvarsitta oförändrad under decennier.

Den betingar färdigkokt och tillagad hemma ett pris av cirka 10 öre pr kg. Ofta köpes dock färdigkokt rödfärg som då betingar 40 öre pr kg. utom frakt. Orsaken härtill är ofta, att man anser kokningen vara en svår konst. Kringresande agenter, vilka envist framhålla sin varas förträfflighet, lyckas ofta övertala denoerfarne köparen. Andra, som icke vilja ha sitt hus rödmålat, anse oljefärg bli för dyr och välja då bland *hartsoljefärg*, *slamfärg*, *kaseinfärg* m. fl., vilka oftast levereras färdiga i fat. Alla dessa färger te sig nyss påstrukna ganska fördelaktiga, men besitta ett par fel, de äro nämligen dyra och föga hållbara, d. v. s. de hava kort varaktighet som konserverande bestrykningsmedel.

Hartsoljefärg.

Hartsoljefärgen, vilkens sammansättning är respektive fabrikanters hemligheter, kostar fatvis i ljusa färger cirka 90 à 95 öre pr kg., och i mörka några ören mindre. I småpartier är priset vida högre. Uppgives ha en täckförmåga av cirka 4 kvm pr kg. Då denna offert erhölls kostade linoljefärg 85 å 90 öre pr kg. och täckförmågan var även hos denna 31/2 à 4 kvm. pr kg.

Strax efter påstrykningen visar den hartsoljefärg som jag varit i tillfälle att undersöka, en blank yta, vilken dock rätt snart försvinner. Å alla med denna färg målade hus, vilka jag efter en tids förlopp varit i tillfälle att syna, ha endast rester av färgen varit kvarsittande i träets porer och å mera ruggiga ytor, avsättande sig på kläder o. dyl, vilka kommit i beröring med väggytan. Med denna färg, som alltså kvarsitter utanpå virket, te sig husen — på avstånd — som oljemålade. Men att tro att ett på ytan löst kvarsittande pulver kan äga den minsta konserverande förmåga kan ju icke falla någon in.

Som namnet angiver är harts (en produkt av kåda) en av beståndsdelarna i färgen. Ett experiment, varvid ett kvantum harts löstes i stark sodalösning, gav, sedan ett färgämne irörts, en färg, vilken ganska väl överensstämde med en inköpt hartsoljefärgs egenskaper, utom ifråga om priset.

1922 målades i min hemstad tvenne byggnader. Denena, vilken förut icke varit målad, ströks med hartsoljefärg i en grönaktig ton. Då träet förut var alldeles rent, förelåg förutsättningar att färgen här skulle visa sin allra bästa sida. Arbetet utfördes av en van målare, och byggnaden ströks två gånger. Efter ägarens utsago gick det med färg och arbete löst på 145 kronor.

Det andra huset, högst ett tjugutal kvm. mindre, hade förut varit rödfärgat, målades nu med helt vit linoljefärg tre gånger. I detta fall blev också arbetet utfört av en yrkeslärd arbetare. Denna målning kostade 113 kronor.

I mars 1925 jämförde jag båda husen. Det med linoljefärg målade tedde sig för den mest kritiska granskning som nymålat. Det med hartsoljefärgen var däremot helt matt, och vid gnidning avsatte sig färgen på kläderna.

Att stryka med hartsoljefärg är fullt ut lika kinkigt för den ovane som oljefärg. Och om än därvid en strykning sparas, men de två erforderliga bli lika dyra som tre med linoljefärg, vari består då fördelen? Reflexionerna göra sig själva.

Slamfärg.

Slamfärg tillagades förr i tiden av målarna själva, genom en blandning av klister, såpa, vatten och färgämne, samt linolja efter behag. Trots en kraftig tillsats av linolja har det dock aldrig lyckats mig att framställa en slamfärg med hållbarhet. Efter t. o. m. så stark oljetillsats att färgen därav mörknat har den dock efter en relativt kort tid fallit bort.

Denna färg är icke i stånd att på det minsta sätt intränga i träets porer utan blir följaktligen sittande som ett skal utanpå.

Den kan i följd härav aldrig bliva hållbar utomhus. Att fabrikerna skulle ha lyckats bättre i sitt framställningssätt vågar jag betvivla.Kaseinfärg (kalkfärg).

Huvudbeståndsdelarna äro vanlig kalk vilken tillsatts med kalkfärger, d. v. s. sådana färger som stå oförändrade i kalk (vissa färger angripas av kalken).

För behandling av kalkfärg i nyanser kunna bl. a. följande färger användas, att härtill taga vilken färg som helst lyckas ej, ty om t. ex. kromgrönt eller zinkgrönt användas, blir färgen därav rödaktig och ej grön.

Därför bör man använda:

Till grönt: kalkgrönt. » blått: nyblått. ultramarin nr IV och V. casselbrunt. » brunt: terra, bränd och obränd, brun umbra.

» gult: cementgult guldocker.

engelskt rött. » rött: italienskt rött. todtenkopf » grått: kimrök. bensvart. Dessa färgämnen föras i marknaden i torr pulverform och utröras före begagnadet i kallt vatten, samt tillsättas med något linolja. Då färgen för ett tjugutal år sedan först fördes i marknaden föreskrev fabrikanten att färgen skulle röras ut åt ett håll, emedan denna i motsatt fall »bröts». Denna särdeles nyttiga anvisning ströks dock sedermera från bruksanvisningen. För utvändigt bruk har färgen föga värde, den lämpar sig möjligen för invändigt i t. ex. skolsalar, trapphus eller ladugårdar men är även där för dyr. Ersättes till alla delar fullständigt av slagen kalk.ja t. o. m. i vanlig nysläckt kalk utrörd färg har företräde, emedan denna även besitter bakteriedödande egenskaper.

Vill man använda sig av en billig färg, i vilken färgnyans som helst, vilken avser att för en kortare tid hålla en byggnad, en lärosal e. dyl. proper och tilltalande, finnes en i Tyskland sedan lång tid använd färg som uppfyller dessa fordringar. Denna färg, vars bindämne är vattenglas, är enormt billig. Jag målade för fyra år sedan en byggnad med en väggyta av cirka 250 kvm med denna färg. Hela kostnaden för färgåtgången utgjorde kronor 16.72 eller 6,7 öre pr kvm. Byggnaden, som förut delvis varit målad i slamfärg och delvis bestod av nytt trä, visar i dag å de förut målade ställena någon flagring, men å de ställen däremot, som icke förut varit målade, sitter färgen oklanderligt.

Vare det långt ifrån mig att framhålla denna färg som en idealfärg. Jag betonar att den passar för en person som har gott om tid, och låt oss säga vart femte år har lust att giva sitt hus en ny överstrykning. Skall däremot för arbetet anlitas en yrkesman, blir målningen mindre ekonomisk. Denna färg tilllagas sålunda: Man rör ut 6 kg. slammad krita i 5 liter kallt vatten. I denna tjockt utrörda massa iröras brytningsfärger motsvarande önskad kulör, t. ex. gult, grönt, rött o. s. v. Sedan massan väl blandats tillsättes 2 liter natronvattenglas, varefter färgen förtunnas med vatten till lagom stryktjocklek, d. v. s. så tunt att den knappast täcker träet å för arbetet avsedd yta. Täckkraften ökas under torkningen. Strykes på flödigt och fort, och man behandlar bräda efter bräda helt upp och

ned igenom, ty färgen torkar fort. Om halva brädan får torka, och man sedan stryker upp i den torra färgen uppstår en föga prydlig sammanstrykning. Färgen måste tillagas i mån som arbetet fortgår och färgen förbrukas. Man kan mycket väl röra ut ett större kvantum färg, men bindämnet,vattenglaset, tillsättes först under arbetets fortgång, emedan färgen, om den stått tillagad en tid, då gärna smetar.

Flerfaldiga andra av sina fabrikanter livligt lovprisade färger finnas i marknaden. Det skulle taga allt för lång tid att beskriva dem var för sig, varför jag i stället vill övergå till den enligt min erfarenhet för icke yrkesmannen största svårigheten.

Målningsarbetet.

Villkoren för en hållbar målning.

Förutsättningarna för en hållbar målning äro: att träytan är absolut torr t. ex. efter några dagars solsken och vind, att varje strykning göres så tunn som möjligt, att tid lämnas mellan strykningarna, så att fullständig torkning efter hand kan äga rum.

Ett ganska förståndigt sätt är att måla ett hus en à två gånger med oljefärg det ena året, och giva en upprepad strykning först året därpå. Fall kunna förekomma då icke en gång tvenne strykningar fullt täcka, som t. ex. då man skall måla ett förut rödmålat hus vitt. I ett sådant fall torde två strykningar ena året och två året därpå giva målningen en minst tio års längre hållbarhet, än om samma hus målas fullt täckt med tre strykningar under ett år.

Själv har jag ofta lämnat 15 års skriftlig garanti på ett med linoljefärg målat hus, men icke i något fall behövt göra efterreparationer. Färgen sitter t. o. m. efter tjugu år väl fast. Detta i huvudsak beroende på, att jag alltid hellre kostade på en extra strykning, än tillät mina arbetare att stryka för tjockt.

Om vi nu räkna med endast 15 underhållsfria år, blir årskostnaden för en med oljefärg målad byggnad jämförelsevis ringa, trots det engångsutgiften möjligen blir något högre, jämförd med andra färgsammansättningar.Förberedelser för själva utförandet.

Som en ovillkorlig förutsättning för ett arbetes hållbarhet vill jag ånyo betona att föremålet som skall målas, oavsett av vad material detta består, måste vara absolut torrt, fritt från alla föroreningar såsom kåda och tjärfläckar m. m. Förut målade ytor befrias från flagor i den gamla färgen, järnkonstruktioner från rost o. s. v. Utan dessa åtgärder blir ett arbete aldrig förstklassigt vare sig till utseende eller hållbarhet.

Vi ha nu den bestämda färgen väl utrörd och taga en mindre pyts, burk eller kopp, som är försedd med grepe så att den kan hållas i handen eller med krokanordning för att kunna upphängas på en stegpinne. För detta ändamål taga vi med oss en S-formigt böjd järntråd.

Kärlet fylles till hälften med den tilllagade färgen, som sedan tunnas ut med linolja till önskad stryktjocklek. Denna utspädning beräknas sålunda:

till första strykningen: en del tjock färg och två delar linolja;

till andra och tredje strykningen två delar tjock färg och en del linolja.

Redan förut ha vi försett oss med en lagom stor, god pensel. Till större ytor är en pensel nr 10 eller 12 lämplig. Tillse att den pensel, som köpes, är av ren borst och ej av tagelblandning, ty en sådan slites för fort.

Målning på ohyvlat virke.

Nu kunna vi alltså gripa oss an med själva målningen. Vi resa först stegen mot väggen och vid dennas högra kant. Strykningen bör ske på höger sidaom stegen och börja vid takskägget. För att icke behöva flytta stegen för ofta stryka vi ett armsbrett fält neråt mot sockeln, varefter stegen undan för undan flyttas åt vänster. Detta för att undvika ställa stegen på redan målad yta. Ehuru vi ha färgen tunn till grundningen eller första strykningen ösa vi icke på en hel massa färg, utan doppa ner penseln nätt och stryka ut doppet så långt som möjligt. Efterse noga att inga mister eller s. k. friställen uppstå å brädernas eller ribbornas kanter. En sådan mista får av nästa strykning, som träffar den, endast en grundning. Arbetet blir således ojämnt, i det en matt fläck framträder där »mistan»

varit, då målningen är färdig. För andra strykningen blir behandlingen densamma, fast med tjockare färg och tunn utstrykning, och för den tredje strykningen, om sådan företages, samma förfaringssätt som vid den andra. Till fönsterspröjsarna använda vi en mindre pensel, t. ex. nr 3, och en vit färg. Till fönsterfoder, dörrar, vindskenor, verandastolpar m. m., lämpar sig t. ex. en brun färg. Den kan tillblandas av mörkocker och rhebrunt. Föredrages en röd färg kunna vi ta japanskt rött eller om en ännu skarpare röd färg önskas japanskt rött och kromrött, varav vi taga en del kromrött på tre delar japanskt rött. Dessa röda färger kunna förändras till mörkbruna genom att tillsätta något kimrök o. s. v.

Målning på hyvlat virke.

Det hus vi nu ha målat var ett trähus av ohyvlat virke och förut icke målat. Nästa hus är beklätt med hyvlade bräder. Då måste vi först bestryka alla kådiga knastar å furuträd med en schellacklösning. Denna tillagas av cirka 300 gr. ljus citronschellack, som löses i en liter denaturerad sprit, vid rumstemperatur och under omskakning. Med denna lösning stryka vi nu över mindre kådiga knastar en, och mera kådiga, två gånger.Före andra strykningens början kitta vi alla sprickor, spikhål o. dyl. med oljekitt, som består av krita, inknådad i linolja till en fast deg (fönsterkitt). I övrigt är behandlingssättet lika med den å det förut beskrivna huset av ohyvlat virke.

Ommålning med oljefärg på förut slamfärgad yta.

Nästa hus som skall målas, har förut varit målat med slamfärg. Denna färg sitter kvar fläckvis och vi riskera, om vi måla på dessa fläckar, att det hela skalas bort. Därför taga vi en stålspackel och skrapa bort de fastsittande färgfläckarna, varefter vi med en vanlig skurborste skrubba det övriga. Sedan vi så dammat väl av med en dammborste, kunna vi börja måla, med förvissning om att det blir bra samt hållbart, om vi stryka tunt och ha färgen lagom tjock.

Ett annat hus har varit rödmålat. Det skrubba vi med en skurborste så hårt att största delen av den röda färgen försvinner. Den första strykningen med oljefärg å detta hus kommer att se något rödaktig ut, men oljan binder rödfärgen, så att en nästa strykning får sin rätta färg.

Ett annat hus har varit oljemålat förut. Men denna färg har fallit bort å södergaveln samt å vissa ställen vid sockeln, men i övrigt sitter färgen ganska bra på gaveln åt norr, samt östersidan. Vi bättra därför på de avgångna ställena och stryka över det hela blott en gång. Vid påbättringen kommer stålspackeln ånyo till användning. Med den skrapa vi nu bort allt somsitter löst av den gamla färgen. På de från färg sålunda befriade ställena stryka vi nu på en tunn grundfärg. När denna grundning fått torka under ett dygn stryka vi ånyo över samma ställen med en något tjockare färg, som även denna får torka. För att erhålla full täckning med endast en strykning laga vi till en färg någorlunda lik den förut å huset befintliga och stryka härmed över hela byggningen en gång, och vi ha kommit ifrån reparationen relativt billigt.

Målning med rödfärg.

Nu då vi ha manbyggnaden nymålad och tilltalande för mindre kostnad än vi väntat, finna vi att ladugården, som ser en smula grådaskig och otrevlig ut, bör snyggas upp. Vi upptäcka en del spindelvävar, och att mossa börjar växa här och där. I den mossan veta vi att regnet stannar och förorsakar röta å träet. Linoljefärg vore nog bra även här, men någon skillnad på människo- och djurbostäder bör det ju vara. Den färg som utbjudes per annons ha vi ju icke stort förtroende för, så den får vara. Vi ta och rödfärga! Och laga till färgen själva! Ladugården är 20 meter lång, 10 meter bred med 3 meter höga väggar. Den stryka vi med 150, högst 200 liter hemmalagad rödfärg. Vi laga till 200 liter för säkerhets skull.

Till nämnda kvantitet måste vi köpa hem 32 kg. torr rödfärg (Falu rödfärg nr 1) à 35 öre, 8 kg. järnvitriol à 20 öre, 8 kg. rågmjöl à 25 öre. Hela färghistorien belöper sig till kronor 14:80 eller pr kg. färdig färg 7,4 öre. Färgen koka vi själva i vår brygghuspanna, som vi lätt få ren igen med enbart kokande vatten.

Nu laga vi till rödfärgen enligt ett gammalt beprövat av fabriken föreskrivet recept: »2 kg. grön vitriollöses i 50 liter kokande vatten. I denna lösning ivispas, så att inga klimpar uppstå, 2 à 21/2 kg. finmalet rågmjöl. Sedan detta kokat i 15 minuter under flitig omrörning iröres 8 kg. rödfärg, och är färgen efter ytterligare cirka 30

minuters kokning färdig till strykning.»

Detta recept avser Svensk rödfärg. Om importerad sådan användes, torde till 50 liter vatten åtgå 12—15 kg. torr färg, ty denna är tyngre än den svenska och ej så fint slammad.

Önskas rödfärgen mörkare kan under kokningen tillsättas något kimrök.

Tillse att grytan icke tages så full att kokplats icke finnes, ty färgen vill lätt koka över. Till påstrykningen använder man en kalkkvast nr 5 à 6 av fiber och stryker på ganska rikligt. Mot att lägga mera färg i koket än anvisningen föreskriver varnas, ty färgen smetar då lätt, enär en hel del färg blir sittande på ytan varifrån den antingen regnar eller blåser bort. Andra ingredienser såsom sillake, tjärolja, linolja, urin m. fl., som en del självkloka rödfärgare bruka ösa i färgen, böra icke få förekomma då de snarare skada än förbättra färgen.

Glöm icke att avlägsna all förekommande mossbildning å väggarna före strykningen. Och har byggnaden förut varit målad med slamfärg bör denna först borttvättas med såpvatten.

Målning i stall och uthus.

Ja, nu ha vi alltså hela gården i ett presentabelt skick, men hur ha vi det inomhus? Stallarna och svinhusen borde nog också ha sin lilla uppsnyggning. Till detta taga vi kalkfärg, det är sanitärt och gör bostaden behaglig för våra fyrfota vänner. Vi köpa hem en hektoliter osläckt kalk och släcka den i en tunnaeller balja. Då denna kallnat, tunna vi ut den med vatten till lagom stryktunnhet och sätta till, om vi så vill, ett par matskedar rå karbolsyra, för att göra flugorna obehag. Nu bestryka vi med denna lösning tak, väggar, bås och spiltor, eller kunna vi med en assuransspruta duscha ut den. Det som spilles på golvet är icke bortslösat, ty även där finnas bakterier att utrota. Vill man stryka på färgen, använder man härtill en större kalkkvast av fiber nr 1 eller 00, eller också en flat s. k. levanger, även denna av fiber. Pris pr st. kr. 1:25 à 1:50. Kalkkvast.

Kom ihåg, att kalk, som är för tjock under strykningen, gärna vill smeta sedan den torkat. Tunnare strykning, ett par gånger upprepad, smetar icke. Slagen kalk smetar mindre, men ställer sig för dyr för ifrågavarande ändamål; den besitter ej heller samma decinficierande förmåga som nysläckt. I betraktande av, att en ladugård aldrig blir kalkad för ofta, kan man ju taga det billigast möjliga, och upprepa proceduren desto oftare. Överbliven kalk kan gömmas till hösten, då den kommer väl till pass för fruktträdens bestrykning mot frostfjäriln.Invändig målning.

Vi ha hittills sysselsatt oss med det utvändiga målningsarbetet av den gård, som vi satt oss i sinnet att själva iordningställa. Vi förflytta oss nu in i byggnaden, där en mängd olika arbeten, som kräva stor omsorg, vänta oss i olika rum, där t. ex. några äro rappade (reveterade), andra skola spännas med papp och tapetseras eller oljemålas o. s. v. Dörrar och fönster m. m. skola strykas i olika färger. Köket, vars väggar bestå av hyvlat virke, skall laseras, golv målas, mattor påläggas o. s. v. Och skola vi nu se till huru vi på bästa sätt skola kunna utföra allt detta.

Grundning av trävirket som skall målas.

Det första vi företaga oss inomhus är att grunda dörrar, fönster, golvlister, med ett ord, allt som skall målas. Först bestryka vi då alla knastar och kådiga ställen med förutnämnda schellacklösning. De särskilt kådiga ställena strykas två gånger, men icke så tjockt att stora högar uppstå utan strykas väl ut i alla kanter. Därefter vidtager grundningen med tunn oljefärg, som utstrykes väl överallt. I grundningsfärgen bör man gärna ha något torkmedel, t. ex. xerotin, varav cirka 2 matskedar tages till en liter färg. Dörrar m. m. som skola målas vita, grundas i regel med vitt, övrigafönster och dörrar där annan färg är avsedd, kunna mycket väl grundas med en genomgående färg, t. ex. zinkvitt (arsenikfri) och guldocker i lika delar.

När vi fått grundningen färdig, övergå vi till tak och väggar.

Takets behandling.

Om det förekommer hål eller sprickor i rappningen, så lagas dessa först med gips, utrörd i rent, kallt vatten. Smutsigt vatten förorsakar att gipsen icke torkar. Emedan gipsen stelnar mycket fort, rörer man ut den i små

portioner. Till större hål blandar man gipsen med något fin mursand.

Taken kunna vitstrykas på olika sätt, med t. ex. kalk, limfärg, mossfärg eller i skummjölk utrörd krita. Kalken, som bör vara slagen (släckt kalk är här olämplig), utröres i detta fallet ganska tunn likt mjölk. Taket måste strykas tre gånger, ibland fyra, varvid man iakttager att man stryker i kors, d. v. s. första strykningen i norr — söder, andra i öster — väster, och växelvis, men sista strykningen göres mot dagern, eller mot den vägg där fönstern äro placerade och den starkaste dagern inkommer. Önskar man det vita struket neråt väggen, så låter man kalkfärgen sträcka sig så långt ned som man anser lämpligt.

Vill man använda limfärg till taket, så behöver man endast stryka detsamma en gång. Detta gäller såväl rappade som pappspända tak. Strykningen företages även här mot dagern. Limfärgen tillagas sålunda: Man rör ut 10 kg. slammad krita i 5 à 6 liter kallt vatten till en tjock gröt. Denna blandning omröres, tills den är alldeles fri från alla synliga knutar. Kritan kan även stå i vatten några timmar då utrörningen underlättas. Under tiden lägger man 3 à 400 gram hornlim i en liter vatten, som sättes över eld och får koka tills limmet är fullständigt löst. I den nu välutrörda kritan slår man en fjärdedel av denna limlösning och rörer väl in den. Man provar tillagningen genom att taga något färg som strykes ut på ett papper och får torka. Smetar färgen måste mera lim tillsättas tills denna olägenhet upphör.

Nu tunnas färgen ut till lagom stryktjocklek, så att den vid påstrykning täcker väl. Strykningen bör ske jämt i långa, raka drag.

Mossfärg användes endast till rappade tak, för papptak lämpar den sig icke. Denna färg, vars bindämne är islandsmossa, tillagas i likhet med limfärg. Två fulla händer islandsmossa löses likt limmet i två liter vatten vid god eld. Den slemmiga massan som därvid utdragits ur mossan silas i den utrörda kritan, tills färgen får en smidig konsistens. Mossfärg påstrykes tjockare än limfärg och blir vit och vacker men smetar alltid något.

I skummjölk utrörd färg är endast en nödfallsfärg, i brist på annat bindämne. Endast kritan utröres i skummjölken och är genast färdig för påstrykning. Strykes som mossfärg.

Väggarnas behandling.

Sedan taken blivit behandlade, kommer turen till väggarna. Först ha vi ett rum, vars väggar och tak äro rappade, taket är struket med kalk och väggarna äro avsedda för tapetsering. Först bestämma vi hur långt nedstrykningen skall gå eller var tapeterna skola taga vid. Detta sker sålunda: Det bestämda måttet för nedstrykning avsättes i alla hörn, lika långt från taket, medelst ett märke med träkol eller en blyerts. Ett snöre ingnides med träkol. Med bistånd av en person, som håller snörets ena ända, sträckes detta hårt efter de utsatta märkena. Man lyfter nu snöret något vinkelrätt från väggen med ena handen och släpper hastigt, varvid ett rakt streck avsätter sig längs efter väggen.Nu kunna vi börja preparera väggarna för tapetseringen. Ett klister, ej för tunt, kokas av vanligt rågmjöl. I klistret blandar man en avsevärd del limlösning av det slag vi förut nämnt i samband med limfärg. Med en större pensel, gärna densamma rentvättad som vi använt för taket, påstrykes denna blandning över hela den del av väggen, som skall tapetseras. Början göres vid den å väggen slagna linjen och ned till golvlisten. Ämna vi tapetsera med en billig tapet av tunt papper kunna vi sätta upp denna direkt på den inklistrade väggen, där den strykes väl slät med en klädesborste och med denna lätt bankas in i murytans porer. Är det däremot fråga om en bättre och tjock tapet, så måste vi först makulera. Detta tillgår så att vi med tjockt vetemjölsklister fastsätta tidningar slätt och väl över väggytan, där de bankas hårt in i rappningens porer och få torka, sedan äro väggarna färdiga för tapetsering (se vidare sid. 34). Har däremot rummets väggar icke blivit rappade, utan bestå liksom taket av vanliga bräder, måste vi först spänna dessa med papp.

Spänning med papp.

Papp förekommer i tre olika tjocklekar: tjock med en vikt av 18 kg., medeltjock, vikt 13 kg., och tunn, vikt 10 kg. pr rulle om 36 kvm:s yta. De mest ansedda fabrikaten äro Munksjö och Munkedals, båda utmärkta, och i kvalitéerna ganska jämnställda. Om någon gång det ena fabrikatet ställes framför det andra beror detta merendels på förutfattad sympati. Jag har under en lång följd av år använt båda, utan att ha den minsta anmärkning att göra.

Av de olika tjocklekarna tager man det tunna till tak, den tjocka eller medelsorten till väggar, ofta den tjocka till ytterväggar och medelsorten till innerväggar, d. v. s. väggar mellan de olika rummen. Innan man uppspänner pappen måste denförst fuktas. Detta sker ofta så oförsiktigt, t. o. m. av yrkesmän, att pappen spricker eller lossnar från spikarna efter spänningen, eller också uppstå stora bubblor. För att pappen skall bli jämnt och väl fuktad, upprullas rullen bitvis på golvet och fuktas medelst en i vatten doppad svamp eller pensel. Sedan det upprullade stycket är jämnt och flödigt överstruket med vatten, sammanrullas det ånyo och lyftes därvid från golvet så att överflödigt vatten kan avrinna. Nytt stycke upprullas och fuktas samt sammanrullas åter tills hela rullen blivit lika våt överallt. Pappen, som får ligga några timmar eller över natten i ett kallt rum, kan sedan fastspikas med pappspik 3/4 tum nr 16.

Spänning med papp på tak.

Skall både tak och väggar spännas tager man först itu med taket. Pappvåderna avskäras då efter takets längd, räknat längs bräderna, ej tvärsöver, ty då bli lätt dessas kanter synliga vid spikremsorna. För att pappen skall sitta bättre, klipper man av samma papp raka remsor, cirka 20 mm. breda, som dragas längs pappens kant och genomspikas, med ett inbördes avstånd mellan spikarna av cirka 50 mm.

Sedan pappvåden avskurits upprullas den på en rak träribba några cm. kortare än pappens bredd. En man tages till hjälp, som håller upp rullen fast mot taket, sedan den som spänner, och spikar först upprullat ett stycke av en halv meters längd, vilket han noggrant riktar in så att det följer väggen med den ena kanten.

Det upprullade stycket strykes jämnt med handen, från rullen och mot väggen, och fastspikas så i takets kant så nära väggen som möjligt. Den smala pappremsan sträckes nu utmed kanten över pappen och spikningen börjar. Så fortsättes arbetet med en halv meters upprullning i sänder, tills vådens båda ändar och långsidan närmast väggen äro fastspikade. Den åttakets mitt vettande kanten av våden endast häftas fast, med en spik här och där, emedan nästa våd skall spikas över och genom denna medelst en spikremsa såsom skett vid yttre kanten.

Man tager nu ett noggrant mått, några cm. från väggen och 10 cm. inpå den redan spända vådens kant inåt rummet. I detta mått slås en spik in till hälften, och cirka 1/2 meter i vådens längdriktning från denna spik tages ett lika exakt mått av 10 cm. från vådens kant, och även här slår man in en spik till hälften. Efter dessa tvenne spikar inriktas nu nästa våd, som alltså kommer att täcka den första med 10 cm. Gör inriktningen så noga, att våderna täcka varandra med samma bredd till motsatta väggen, vilket bör ske om våden var väl inriktad. Sista våden avrives, om så är erforderligt, i lämplig bredd på golvet innan den spikas upp, och bör utgöras av ett helt stycke i takets hela längd, enär skarver i vådernas tvärriktning alltid bliva missprydande. Så förfares nu våd efter våd tills hela taket är spänt. Under arbetet undvikes hög temperatur, ty pappen bör torka sakta för att hålla sig fullständigt slät. För att pappspänningen skall bli hållbar bör man spika så tätt, att cirka 2,000 spik åtgå till varje rulle papp.

Väggar.

När väggarna skola spännas, tager man först bort alla dörr- och fönsterfoder samt golvlister, så att pappen kan spännas fullt ut och under dessa, varigenom dragfrihet ernås. Pappvåderna avskäras efter väggens höjd så att de med några cm. gå ut på golvet. Pappens ena ända föres upp till taket, där den fästes med en spik. Man börjar i ett hörn, där man noga viker pappvåden så att den med några cm. går in på motsatta väggen. Pappen strykes jämn med handen från vådens mitt utåt kanterna, där spik inslås; sedan man fått hela våden väl sträcktfäster man spikremsorna rakt, och så långt in i hörnen som möjligt, och spikar tätt liksom i taket. Först sätter man upp alla hörnvåderna och sedan våder mot väggarnas mitt, vid fönster och dörrar spikar man i dessas karmträ, varöver man sedan åter spikar fast foderna, och överskjutande papp avskäres vid golv och karmar.

Hur spikremsor överklistras.

När man spänner papp på detta sätt, måste man sedan överklistra spikränderna med papper rivet i remsor. I taket åtminstone böra spikremsorna bli så osynliga som möjligt. Man river nu först en pappremsa i 5—7 cm:s bredd och hela takets längd, vilken fuktas med vatten som skett med papprullen. Remsan klistras icke utan spikas fast i

ena ändan med en spik och sträckes rakt över och längs spikremsan till takets motsatta sida, där den även fästes med en spik. Sedan tager man en remsa om 20 cm:s bredd i hela takets längd, vilken klistras med tjockt vetemjölsklister och fastsättes med båda kanter lika överskjutande längs den förut sträckta pappersremsan. Å väggarna klistras remsorna direkt över spikremsorna såvida icke väggarna skola målas, då man här förfar lika som i taket. Remsorna i takets kanter och väggarnas hörn klistras alltid direkt över spikremsorna, och böra överskjuta dessas kanter cirka 3 à 4 cm. å ömse sidor. Alla remsor rivas eller klippas med raka, skarpa kanter, enär en ojämn remsa verkar slarv.

Ett annat sätt att spänna papp.

Papp kan även spännas på ett annat sätt, nämligen helspännas. Då spikas den endast vid takets, respektive väggarnas kanter. Våd lägges på våd, och häftas fast medelst till hälften inslagna spikar. Våden lägges även här 10 à 12 cm. över förra, och den överskjutande kanten limmas fast i den undre. Sedan limmet fullt torkat uttages spikarna och hålen efter dessa fyllas med tjock limfärg. Den vid helspänningframträdande rätt tjocka pappkanten måste före takets strykning, spacklas med tjock limfärg samt sedan denna torkat avslipas med sandpapper.

Tak så spända visa dock, på grund av det över hela takets yta löst spända pappfältets tyngd, en stor benägenhet för att kassa eller hänga slappt ned i mitten, varför först beskrivna sätt numera mest användes. Beträffande väggar är, om dessa skola målas eller tapetseras med en enfärgad tapet, helspänning nödvändig. Vid användning av blommig tapet, märkes icke små ojämnheter, som uppstått genom en möjligen dåligt sträckt spikremsa eller ojämn brädbotten.

Sedan pappen är spänd och de överklistrade remsorna torra, kan taket vitmålas med förut beskrivna limfärg. Takpensel.

Som förut sagts, bör limfärgen strykas mot dagern, oavsett om detta blir långs eller tvärs åt pappens våder. Till strykning av tak bör man använda sig av en rätt stor och bred takpensel av borst. Denna är visserligen något dyr i inköpet, cirka 4 till 8 kronor, men är särdeles hållbar och den kan, väl skött, användas i många år till såväl limfärg som kalk. Strykningen blir särdeles fin och jämn medelst en dylik pensel.

Fönster och dörrar målas.

Efter det pappen är spänd och taken vitstrukna, tager man i vanliga fall itu med oljefärgen å fönster och dörrar, så att man får dessa slipstrukna innan man tapetserar eller stryker väggarna. Som vi valt att beskriva de olika sätten för målning ganska ingående i ett sammanhang, så återgå vi till tak och väggar, tills de äro slutbehandlade. Men i verklighetenböra vi ha all oljefärg så pass nära färdig att endast en strykning, den s. k. färdigstrykningen, återstår sedan tapeterna äro påsatta.

Tapetsering.

Förberedande åtgärder.

I de rum, som vi bestämt oss för att tapetsera, ha vi nu väggarna vederbörligen spända och de reveterade makulerade eller överklistrade med tidningspapper. Äro nu taken nedstrukna ett stycke å väggen, såsom vi förut beskrivit vid kalkmålning samt snörslagning är verkställd, där vi anse att tapeten bör sluta upptill, ha vi att iakttaga följande:

Om mossfärg eller mjölkfärg använts till taken och denna möjligen strukits för långt ned åt väggen och därvid fläckar av färgen kommit nedanför snörslaget, böra vi först stryka över dessa fläckar med mjölk, enär annars tapeten om den anbringas utan försiktighetsmått lätt lossnar å dessa ställen. Mjölken binder färgen; för samma ändamål kan även lim eller vattenglaslösning användas.

Val av tapeter.

Vi ha nu förut inköpt behövligt antal rullar tapeter av svensk tillverkning — utländsk tillverkning, såsom finska, tyska, danska m. fl. böra vi undvika. Mot de svenska tillverkningar författaren under lång tid använt, har han icke

en enda gång funnit anledning till anmärkningar, däremot, då han någon gång varit tvingad att använda utländska fabrikat, har anledning till missnöje icke saknats. Papperet har varit dåligt,*Tapetrullarna klippas.*färgen sammalunda och dock har priset vanligtvis med blott några öre understigit den svenska varan.

Tapetrullarna klippas.

Tapeten behandlas på samma sätt oavsett vilken kvalité som valts. Det första vi ha att göra, är att klippa bort rullens ena kant, noga följande mönstret. Det tillgår så, att man sittande på en stol fattar ändan av tapeten med vänster hand, lägger rullen på båda fötternas vrister, drager upp tapeten över knäna och börjar klippa med långa, stadiga klipp. Samtidigt med att högra handen klipper, rullar vänstra åter ihop rullen, så att båda händerna arbeta gemensamt, tills hela rullen är klippt. Alla rullar behandlas på detta sätt.

Tapetvåderna avpassas.

Ett par bräder, tillräcklig längd och bredd, så att tapetvåden får god plats, anskaffas. Att, som ofta sker, använda ett antal ofta ej lika höga bord som klisterskiva är icke lämpligt, emedan man då icke kan fä tapeten jämnt och väl klistrad.

Man väljer nu ett mönster i tapeten, efter vilket man avriver rullen vinkelrätt tvärs över. Man lägger en tyngd vid ändan på tapeten som upprullas längs klisterskivan. Man tager ett exakt mått på väggens höjd, avsätter detta på tapeten och river av rullen därefter. Möjligen stannar nu detta mått i omedelbar närhet av det mönster, varefter vi avrevo första våden. I så fall riva vi av på nytt vid samma mönster och våden nr 2 passar efter nr 1, nr 3 efter 2 o. s. v. Har det slumpat sig så lyckligt som vi antagit, har man endast att fortsätta med avrivandet, våd efter våd tills det antal, som beräknats åtgå, är uppnått. Är tapetens mönster tryckt i s. k. zig-zag, förekommer det mönster vi rivit efter i tapetens klippta kant(rätkanten), mitt emellan dessa rätkantens mönster i bakkanten (frånkanten), d. v. s. oklippta kanten. Efter att man förvissat sig därom, är det lätt att även då riva till alla tapetens våder i följd.

Det kan hända att tapetens mönster passar så illa till väggens höjd, att det skiljer på 20 à 30 cm. Det blir då en hel del tapeter som spillas bort om vi förfara som förut är sagt. Detta slöseri skola vi söka att undvika.

När vi avrivit en våd på nyss beskrivna sätt finna vi att det mönster vi började med ligger för långt borta. Då kunna vi avmäta en våd från det mönster som erhölls sist. Sedan andra våden avskiljts börjar den tredje med samma mönster som den första, alltså passar rullens tredje våd till sin första och vi ha nu dubbelt så många våder i det första mönstret som i det andra. Om vi nu ha så låga väggar att vi erhålla 3 våder av rullen, få vi av 10 rullar 30 våder varav 20 enligt första och 10 enligt andra mönstret; ha vi högre väggar, få vi endast 20 våder eller 10 sådana av varje mönster. Dessa tio våder i samma mönster räcka till halva rummet och helst till ett hörn. Där byta vi om till det andra mönstret och fortsätta härmed tills rummet är färdigt. Ett i ett hörn sålunda ombytt mönster, observeras icke, men ha vi kanske med detta förfarande sparat en rulle. Det säger sig själv, att vi även kunna byta mönster vid ett fönster, en dörr o. s. v.

Klistring.

De tillrivna våderna i det antal som erfordras, ligga nu i hög å klisterskivan med tryckta sidan uppåt och alla klippta kanter åt samma håll. Alla våderna vändas nu så, att den otryckta sidan kommer uppåt och alla de oklippta kanterna ligga vid den sida av skivan där vi skola stå medan vi klistra. Vi skjuta nuhela högen ifrån oss så att vi få cirka 10 cm. av bräderna närmast oss fria. Vi draga den översta våden mot oss, så att dess bakkant strikt följer skivans kant, detta för att undvika att under klistringen få klister på tapetens tryckta sida, vilket lätt inträffar då alla våderna ligga i en hög.

Klistret, som bör ha en tjock konsistens, kokas av vetemjöl och vatten. Vi doppa penseln i detta och bestryka under hårt tryck de närmaste 3/4 av vådens bredd samt i hela dess längd, varefter vi pensla ut i riktning från oss redan å våden befintligt klister tvärs över kanten. På detta sätt få vi klistret väl och jämnt fördelat samt slippa de stygga fläckar, som eljest amatörer så lätt erhålla å tapetens tryckta sida. Om man klistrar med lätt hand, har tapeten benägenhet att glida.

Tapeternas uppsättning.

Tapetborste Nu fatta vi den klistrade våden i dess övre ända med båda händernas tumme och pekfinger, en hand i varje hörn. Är våden så lång att den icke kan lyftas och bäras till sin plats med detta grepp kunna vi draga överkanten mot mitten av våden och under det vi på beskrivet sätt hålla i överkanten fatta vi tag i tapetens mitt och kunna nu lätt transportera den. Stig så upp på trappstegen och låt den bukt vi togo in sakta falla ned, så att hela våden hänger lodrätt. Tapetvådens överända tryckes därefter fast vid väggen så mycket att den hänger själv. Med en i ett snöre fastbunden tyngd riktar man in den lodrätt, stryker med en tapetborste rakt ned åt vådens mitt och sedanTapeterna klistras.ut åt båda sidor, tills vi ha hela våden fast vid väggen, utan minsta fläck eller veck. Klistringen och uppsättningen fortsättes som nyss beskrivits, våd efter våd. Vid dörrar och fönster passar man mönstret noga i lämpliga bitar. Vid hörn måste man klyva den våd som är för bred. Ett noggrant mått tages från hörnet till den sist uppsatta vådens kant. Detta mått avsättes från framkanten på tapeten, som sedan klippes med sax efter linje uppdragen med linjal eller också vikes den och klyves. Detta sker för att våden, om den uppsättes hel, icke skall vecka sig eller vid torkningen runda hörnet och lossna.

Vid tapetsering går man alltid åt vänster, vilket för övrigt blir en självfallen sak, enär man, som våderna äro upplagda å skivan, absolut måste fatta klippta kanten med högra handen. Första våden börjar man i vanliga fall vid en mur, ett hörn e. dyl., men undantag kunna givas. Man måste t. ex. uppsätta en tjock tapet med alla skarvar mot dagern. Detta för att göra alla dessa så osynliga som möjligt. I sådant fall måste man börja från tvenne olika håll, klippa rullarna från olika sidor o. s. v., men detta förekommer högst sällan.

Vid tapetsering bör man alltid hava till hands en handduk för att därpå avtorka fingrarna, då dessa bliva klistriga; härigenom undvikes att fläcka ner tapeten då man fattar i våden!

Bårder och guldlister.

Efter tapetsering kommer bård eller guldlist. Den förra väljes i tapetens färg eller också starkt avbrytande. Här får smaken råda. Bården avrives i det antal meter som åtgå, klistras i hela stycket och sammanvikes ytterst noggrant dubbel, och klippes på detta sätt sammanlagd isär. Sättes upp efter snörslaget eller ock vid taket, iakttagas bör att inga krokigheterTapeter uppsättas. Passning.få förekomma. En guldlist bör spikas fast med därtill avpassade nålar eller ock spik, å vilka huvudena efter inslagningen avklippas. En guldlist kan i motsats till bård användas vid flera tapetseringar, varvid den större engåhgsutgiften utjämnas ganska snart.

Tapetsering på förut limfärgade väggar.

Om en vägg, som förut är struken med lim-, kalk- eller slamfärg, skall förses med tapeter, så duger det ej att utan vidare därå klistra upp tapeterna, utan det tarvas en föregående preparering enligt följande: Lim löses i kokande vatten (c:a 200 gr. på en liter vatten). Limmet blandas med sin dubbla mängd tunt vetemjölsklister. Härmed överstryker man den målade ytan, som nu skall tapetseras. Strykningen företages rätt flödigt och får torka. Tapetsering i föreliggande fall utan denna behandling, kan svårligen ske, ty tapeten fastnar icke alls eller blott för tillfället, och hetta, på grund av eldning eller sommarvärme, kommer dem genast att lossna. Samma behandling måste företagas om man skall laga ett hål i ett tak av papp. De omgivande kanterna måste först noga rentvättas från färg och limmas, innan man med tunt papper överklistrar och lagar detsamma. Hål i reveterade tak endast urvattnas och lagas med gips.

Små vinkar.

Fernissade tapeter och sådana av tjockare papper måste ligga klistrade en stund före uppsättningen för att sträcka. Om man sammanviker och lägger åt sidan t. ex. 5 våder, är den första därefter färdig för uppsättning. Mur bakom ugn eller spisel strykes med limfärg tillagad efter tapetens färg. (Se limfärg till tak.)Bården klippes.För att vinna vana och färdighet bör det första tapetseringsförsöket göras med en billig tapet och i ett anspråkslöst rum. Klistret för tapetseringen bör icke, som många antaga, tillsättas med lim e. dyl, enär detta lätt förorsakar fläckar i tapeterna. Rent klister, väl kokt av vetemjöl, rätt tjockt och utan klimpar, är enda lämpliga. Tunt klister flyter lätt ut och sätter fläckar å tapeten. Till särdeles ömtålig, enfärgad tapet, måste klister av stärkelse eller potatismjöl

användas.

Målning med limfärg.

I nästa rum, som skall målas med limfärg i stället för tapetseras, äro väggarna reveterade. De kunna utan föregående behandling strykas täckta med endast en strykning vid ljus limfärg. Skall däremot limfärgen vara mörk, måste ytan strykas två gånger. Den första strykningen efterföljes av en med såpvatten, innan den sista färgstrykningen företages.

Såpvattnet tillredes av 3 å 400 gr. såpa utrörd i 5 à 6 liter varmt vatten. Även när man skall stryka om ett redan vitmenat tak, måste alltid såpvatten först påstrykas och torka, innan den nya färgstrykningen företages. Limfärgen bör härvid hållas tunnare än då man stryker å förut icke målade ytor, detta oavsett om de äro av papp, murbruk eller trä.

Ett rum, där papp är spänd å väggarna, kan även limfärgas, sedan alla ojämnheter borttagits medelst slipning med fint sandpapper, spackling av pappskarvar o. s. v. skett, med endast en strykning vare sig färgen är ljus eller mörk.

Kalkstrykning kan endast ske å reveterade väggar. Kalkens tillsättning med lämpliga kalkfärger och väggarnas behandling är lika med den vid reveterat tak, varom beskrivning lämnats å sid. 17 och 27.Vatten fläckar på papptak.

Vattenfläckar i papptak behandlas i likhet med hål. Överklistringen måste här vara absolut torr innan målning med limfärg företages, då annars fläckarna slå igenom. I reveterade tak däremot överstrykas vattenfläckar med vit oljefärg 2 à 3 gånger; oljefärgen skall naturligtvis torka mellan strykningarna. En strykning medför icke någon som helst verkan å en vattenfläck.

Limfärg och fukt.

För rum, som äro utsatta för fukt, får limstrykning icke förekomma som undergrund, emedan man då riskerar att färgen lossnar. Limfärg kan således brukas endast för fullt torra lokaler, ej där fukt kan beräknas.

Apropos fukt torde det icke vara ur vägen påpeka, att då ett hus bygges man noga måste tillse att isolering verkställes mellan grunden och väggarna. Detta oavsett om grunden är gråsten eller cement och väggarna av trä eller tegel. Man bör genom en försvarlig beklädnad med dubbel tjärpapp av grunden sörja för att fuktigheten från jorden icke kan genom grunden stiga upp i väggarna och rummen, skadande såväl inredning som möbler. Den minsta direkta förbindelse mellan grunden och väggarna bör i ett förståndigt byggt hus icke få förekomma.

Avslutande linjer.

Önskar man vid taket å en med oljefärg eller limfärg struken vägg ett streck som avslutning, drager man detta med en streckpensel i storlek efter den bredd man önskar å strecken. Med denna pensel doppad i lättflytande olje-, respektive lim- eller kalkfärg,drager man med stöd av en lång linjal streck i lämplig kulör. Oljefärg bör göras ganska tunn med terpentin; lim- som kalkfärger böra även hållas ganska tunna, enär annars strecken icke kunna dragas jämnt.

Väggytan kan även avslutas med ett mönster, vilket först ritas å stadigt papper och sedan med en skarp kniv utskäres. Vid utskärningen bör man använda en glasskiva som underlag för att erhålla jämna kanter i snittet. Det utskurna papperet, schablonen, lägges nu hårt tryckt intill väggen och man stöter i de utskurna ställena med en vanlig rund pensel eller helst en schablonpensel, doppad i tjock färg och ganska väl avstruken. Tunn färg och för mycket därav i penseln, gör att mönstret blir suddigt och föga prydande. Vill man ha flera färger i varje bård erfordras en schablon för varje färg. Föregående färg måste vara fullt torr innan nästa anbringas. Streckpenslar.

Oljemålning på rappade väggar.

Oljemålning å rappade väggar försiggår sålunda: Först oljas väggarna med ren linolja och strykas därefter med stadig oljefärg två gånger. Å pappspända väggar är förfarandet enahanda. I båda fallen ta väggarna åt sig ganska

mycket olja vid första strykningen, vilken sålunda blir dyr. Av sparsamhetsskäl praktiseras ofta att låta den första bestrykningen bestå av limlösning. Själv har jag använt detta förfaringssätt å såväl murbruks-, papp- som träväggar och funnit det lika hållbart som linoljestrykning.Vill man använda sig av sistnämnda behandling, löser man 400 à 500 gr. hornlim i en liter vatten; denna lösning strykes på varm, men ej för tjockt. Sedan denna torkat, strykes väggen två gån- ger med en dags mellanrum med oljefärg som tillsatts med nödigt torkämne. Man kan få färgen blank eller matt. I förra fallet tillsätter man i sista strykningen cirka 150 gr. billig copalfernissa till ett kg. oljefärg. Om färgen önskas matt tillsättes icke fernissa, utan i stället terpentin. Färgen påföres jämt utstruken å en yta om c:a en kvm., varefter den ströpplas, d. v. s. med en därtill avpassad pensel, kallad ströpplare, stötes ytan med borstarnas ändar så att den blir fint noppig. Har man icke en sådan ströpplare tillhands kan denna gott ersättas med en vanlig dammborste, men i så fall får man banka, ej stöta. Ströpplare. Moddlare.

Skall ytan vara blank användes i detta fall en pensel, kallad moddlare. Denna är en i bleck bunden flat pensel, som användes till att släta ut färgen så jämnt som möjligt. Den kommer därför till användning först sedan man med den vanliga anstrykaren Anstrykare, gemensamt namn för alla runda borstpenslar. fått ytan jämn. Med lättast möjliga hand strykes med moddlaren samma yta återigen, först vågrätt och sedan lodrätt. Om målningen företages under den kalla årstiden, bör givetvis större kvantum torkmedel användas än om den sker under sommaren.Spackling.

Innan vi togo i håll med tak och väggar hade vi fönster, dörrar och övrig inredning grundade. Behandlingen därnäst blir spackling. Denna, som företages för att jämna ut befintliga ojämnheter, är en ganska svår procedur, till vilken det fordras en viss vana förrän den kan på rätt sätt utföras.

Materialet kallas spackelfärg, som tillagas sålunda: På en hård bräda eller helst en s. k. målarsten, utröres linolja i slammad krita till en tjock massa, vilken bearbetas med en stålspackel tills alla klumpar försvunnit. Sedan rör man ut lika mycket krita i tunt vetemjölsklister; även denna blandning bearbetas väl med stålspackeln. Därefter blandas dessa båda satser och färgen är färdig. Skulle den visa sig vara för tjock eller, som man säger, »kort» tillsättes något mera linolja, eventuellt såpa, som gör färgen smidigare. Spackelfärg finnes även att köpa färdig.

Med en träspackel, pris 15 öre, vars kanter noga avslipats med sandpapper, utbredes spackelfärgen på ojämnheterna och ävenledes å de med sandpapper eller ett stycke pimpsten avslipade ytorna. Man tillser noga att inga klumpar bilda sig, ty de bli efter torkningen ytterst hårda och svåra att slipa bort. Skulle mycket större ojämnheter och hål förefinnas kan man blanda något gips i spackelfärgen, som då fyller bättre. De större håligheterna kan isättas ännu en gång om så behövs, sedan den första torkat. Ytan bör verka helt slät. För facerna kring dörrarnas fyllningar (speglar) skär man till en smalare spackel och på kelningarna i foderna breder man ut spackelfärgen med fingret eller gummispackel.

Trä spackel.Slipstrykning,

Nästa dag, sedan spackelfärgen torkat, kan man företaga slipstrykningen. Denna sker med den färgton, som inredningen i respektive rum kommer att målas med. T. ex.:

Vitt, slipstrykningen sker med vit.

Tonfärg, slipstrykningen sker med färg i samma ton.

Ek, slipstrykningen £ker med färg av zinkvitt (arsenikfri) och guldocker med något obetydligt grönumbra.

Mahogny, slipstrykningen sker med färg av övervägande italienskt eller japanskt rött, med tillsats av guldocker och zinkvitt.

Valnöt, slipstrykningen sker med färg av guldocker, mörkocker och något grönumbra, o. s. v.

Dessa färger lagar man till som förut nämnts och som torkämne tillsättes xerotin eller terpentin, den senare gärna svensk som är billigare men något strävare i lukten. Färgen hålles ganska tunnflytande. Vidare skola vi ha tvenne pimpstenar, en större för de större ytorna och en mindre för de smärre. Pimpstenarna slipas mot en muryta eller

ett grovt sandpapper, nr 4 eller 5, så att de få en jämn yta. De penslar vi redan äga kunna användas, nr 10 är den lämpligaste; dessutom skaffa vi oss en mindre s. k. sparpensel samt en moddlare, cirka 8 å 10 cm. bred.

Måla vi en dörr, strykes färgen tunt och jämnt över en eller två fyllningar. Sedan slipas i det målade med den större stenen å de släta ytorna och med den mindre å facerna omkring fyllningarna tills inga knutar eller spackeltag kunna skönjas.

Därefter släta vi ut den genom slipningen ojämna färgen med anstrykaren, först tvärs över fyllningen, sedan lättare längs samma och upprepa samma procedur med moddlaren, varefter dessa fyllningar nu äro slipstrukna. Samma förfarande upprepas med övrigafyllningar, sedan med ramstyckena, karmen och fodren. Ha vi icke till dessa passande pimpsten, avslipa vi dem före påstrykningen med groft sandpapper.

Vid målning av fönster tillses ytterst noga att glaset icke får några färgfläckar, därefter strykes en båge i sänder, slipas och göres färdig, sedan karmen, fodren och sist plattan. För att undvika att vid målning av fönsterbågen få färg på glaset, tillrådes att trycka penseln hårt mot spröjsen så att endast några borst följa glaset, och i denna ställning draga den i spröjsens riktning.

För att kunna hålla golvet fritt från färgfläckar då golvlisten målas, förordas, att klippa till ett stycke papp eller tunn plåt att lägga på golvet dikt intill och framför den plats där vi måla. Detta skydd flyttas efter hand som arbetet fortskrider. Golvlisten påstrykes, slipas och slätas i likhet med nyssgivna beskrivning. När mindre kelningar förekomma i träarbetet kan man icke slipa vare sig med sandpapper eller pimpsten. Då bör man göra sig en pinne av hårt trä, med vilken man gnider i kelarna ifråga. Detta kallas att rensa upp. Det företages efter slipningen, men slätas sedan samtidigt med denna.

Sedan slipstrykningen torkat ett par dagar, kan man företaga ytterligare en strykning. Då avslipar man hela föremålet väl med fint sandpapper, nr 1 eller 0, avdammar väl och noggrant. Om färgpartiklar ha stannat i listverk och kelningar, använder man förutnämnda ränspinne även nu. Föremålet strykes ånyo med tunn oljefärg i samma kulör som första gången men nu med något större tillsats av terpentin. Strykningen göres tunn och noggrann och den slätas med moddlaren så att inga spår efter penseldrag kunna förmärkas. Om färgen skulle vara vit kunde till denna strykning med fördel användas täck vitt eller titan vitt.*Färdigstrykningen.*

Nu återstår endast färdigstrykningen. Denna kan företagas med oljefärg vari iblandats damarlack, en färglös fernissa som är avsedd för lackfärg, varav cirka 200 gr. iblandas pr kg. av den tjockt tillagade oljefärgen. Liksom före senaste slipstrykning bör slipning med sandpapper nr 0 och avdammning föregå färdigstrykningen, som bör ske flödigare än föregående. På senare tid har dock oljefärg blivit utträngd av den färdiga emaljfärgen, som giver en finare och hårdare yta. Emaljfärg tillverkas å olika fabriker inom landet. Den inhemska överträffar ofta den importerade i kvalité, om än ett fabrikat kan vara något segare att stryka än ett annat, men hållbarheten är hos de flesta lika. Fabrikat, vilka jag med fördel använt, äro: Mikadolack, Albanol, Chinalack m. fl., vilka alla föreligga i ett stort antal kulörer. Emaljfärg påstrykes i likhet med förut nämnd lackfärg, på en med samma färgnyans väl täckt yta och efter förutgången slipning och avdammning.

Vid all målning, i synnerhet med lack- eller emaljfärg, måste man noga efterse, att icke färg avsätter sig vid kanter och utskjutande hörn, varifrån den sedan flyter ut i små strömmar. Detta som lätt inträffar om man icke är uppmärksam, fördärvar i avsevärd grad målningens utseende.

Till alla inomhusarbeten i vit oljefärg kan med fördel täckvitt användas i stället för zinkvitt. Denna färg är, som redan sagts, något tyngre men också cirka 30 å 40 % billigare, besitter en betydligt större täckförmåga, och är fullständigt arsenikfri. Av täckvitt tillagad färg bör icke förtunnas med terpentin i samma utsträckning som av zinkvitt, ty den förra är tyngre och blir då trög att stryka. I övrigt är behandlingssättet lika. Titanvitt är också lämplig, men ställer sig, tyvärr, något dyr.Tonfärg förekommer ofta. Denna tillagas i en färg som överensstämmer med ton å i rummet befintlig tapet. Huvudbeståndsdelen i ljus tonfärg är alltid vitt, som brytes med mörka färger tills den önskade nyansen erhållits. Tonfärg täcker bättre än rent vitt och kan färdigstrykningen därmed anbringas direkt på slipstrykningen, sedan den slipats och avdammats. Önskar man färgen blank tillsätter

man fernissa varav åtgår cirka 200 gr. pr ett kg. färg). Denna fernissa må gärna vara vanlig billig möbelfernissa eller ock glansolja. Färgen strykes flödigt. Önskar man matt yta så utspädes färgen med terpentin som vanligt och strykes ut tunt.

Målning i träimitation.

Ek.

Till matrummet kommer möblerna att bli i ek. Man söker i så fall erhålla en färg som något så när överensstämmer med möblemanget. Är detta mörkt, tages grundfärgen till ekmålningen mörk, är det ljust göres färgen ljusare. I båda fallen lagar man till grundfärgen till ekmålningen av zinkvitt eller täckvitt och tillsätter guldocker och grönumbra i mån som man önskar färgen ljus eller mörk. Önskas färgen brunaktig, utbytes grönumbra mot rhebrunt. Med denna tillagade färg i önskad kulör överstryker man, efter skedd avslipning den redan slipstrukna ytan tunt och med mager färg. Nu är det färdigt för ådring. Detta är en sak som absolut måste inövas, för att få ådringen så naturtrogen som möjligt, men konsten är dock icke större än att den av vem som helst kan läras. Verktyg härtill äro: stålkammar, en smal, 30 mm., en bredare 60 å 70 mm., båda fintandade, och en grovtandad, 70 mm. En gummikam, en gummistumpf, ett stycke entrådig buldan och, valfritt, en ekpiskare.Vill man grundligt lära sig att ådra ek, bör man skaffa sig eller hos en snickare låna ett antal ekbräder eller ekfanér till mönster och noga studera å dem förekommande kärnformationer, varav två lika knappast kan hittas. Ådringsfärgen utröres i linolja med färgerna obränd terra, grönumbra och krita i proportion till varandra som 4, 2, 1. Till brunare ton utbytes en del grönumbra mot en del rhebrunt. Ådringsfärgen bör utröras tjock, och utspädes sedan med linolja, xerotin och terpentin i lika delar tills den blir ganska tunn.

Piskare.

Man stryker på färgen tunt medelst en anstrykare och slätar väl ut den med en moddlare på den dörrfyllning e. dyl. som skall ådras. Med gummistumpfen söker man utarbeta ett kärnparti, likt en av proverna, som vi ha skaffat. Detta sker genom att med stumpfen föra bort ådringsfärgen från kärngångarna. Den sålunda bortförda färgen stannar som små vallar mellan gångarna. Om ett försök misslyckas stryker man ut färgen igen och börjar på nytt, tills man anser sig ha lyckats. Sedan ådringens grundstomme eller kärna är lagd drager man med gummikammen ådror som noga följa kärnans yttre konturer på ömse sidor tills hela fyllningen är ådrad. Därefter fattar man moddlaren och driver med denna ytterst lätt ut färgen längs fyllningen och kärnan, varefter man med den fina stålkammen kammar längs med de vid sidan om kärnan dragna ådrorna under lätt darrning på handen.

Om färgen blir seg genom ofta upprepade försök kan man helt enkelt torka bort all den påstrukna färgen och stryka på ny, varefter försöken kunna upprepas.Sedan först alla dörrfyllningarna äro ådrade, kommer turen till ramstyckena. För dessa tager man den grova stålkammen och lindar om denna med ett stycke entrådig buldan (s. k. entränning) och drager med denna finare ådror längs träet. Man kammar sedan dessa med den fina stålkammen. För karm och foder är förfarandet lika med ramträet.

Har man en ekpiskare, så användes den sålunda. Man klatschar lätt med den så att små oregelbundna porer uppstå över hela den ådrade ytan. Detta är dock icke nödvändigt, ty kan man lika väl utan piskare erhålla en naturlig ekimitation. De flesta målare använda icke ekpiskare.

Har man nu föremålet ådrat, så te sig ådrornas konturer skarpare än förhållandet är i naturligt ekträ. När ådringen har torkat, överstryker man ånyo föremålet tunt med samma ådringsfärg och utjämnar den väl med moddlaren. I denna s. k. lasering kan man också anbringa de flisor eller blixtar som ofta förekomma i naturligt ekträ. Detta tillgår så att man över tummen tager en mjuk linneduk och med tumnageln söker efterhärma de fliser, som helt visst finnas å våra prover. Man kan även genom justering i färgens tillagning för denna lasering få ekmålningen att närmare överensstämma med möblemangets färg, om det icke lyckades i första strykningen.

Ekmålning med hjälp av transportpapper.

I marknaden finnes också s. k. ådrings-transport-papper, som ofta användes för att slippa ådring för hand. Det går även fortare och förutsätter mindre övning. Sådant papper finnes i alla möjliga träslag, ävensom i marmor, och

förfaringssättet är lika för alla. I ek finnes samma med två eller tre kärnor. Vill man nu transportera en kärna över på den målade ytan, tager man ett stycke papper i den avsedda ytansstorlek, lägger samma med den otryckta sidan uppåt på ett bord e. dyl. Med en i kallt vatten doppad svamp överstryker man nu först den för ådring avsedda målade ytan och avtorkar den med ett torkskinn. Med svampen fuktar man också lätt papperets baksida. Sedan det har legat fuktat några minuter, fattar man det liksom en tapet och anbringar dess tryckta sida mot den för mottagandet avsedda målade ytan. Med en mjuk klädesborste stryker man nu lätt och likformigt fast papperet över hela ytan. Man lyfter på en hörna och ser efter att ådringen i nöjaktig grad avsatt sig, i motsatt fall borstas ännu en gång något hårdare tills man anser att det avsatt sig lagom och ådringen överallt framträder rent och tydligt. Papperet kan användas tre å fyra gånger i omedelbar följd. Ramverket kan man dels ådra, dels transportera, i vilket fall man avriver långa, till ramträets bredd passande remsor som behandlas i likhet med vad förut meddelats.

Denna transporterade ådring laseras i likhet med handådring. Blixtar läggas och kulören modereras, om så erfordras medelst ljusare eller mörkare lasyrfärg. Önskar man avstå från lasering möter icke hinder att fernissa direkt å den transporterade ytan.

Ekmålning fernissas efter önskan antingen blank eller matt. I förra fallet använder man en ljus lack såsom A-hornlack eller. Flatting Varnish; till dörrar kan jämväl användas en god ljus möbellack, och i det senare fallet användes mattlack, vilken utspädes till sin halva vikt med fransk terpentin. Utstrykes fort och jämnt.

Mahogny.

Mahognyfärg användes oftast i hallar och trappuppgångar, ävensom till möbler. Grunden härtill lagas av italienskt eller japanskt rött och guldocker ochstrykes i likhet med ekgrunden med en mager färg å slipstrykningen, tillsatt med xerotin och terpentin. Grunden göres ljusare eller mörkare allt eftersom man önskar målningen ljus eller mörk. Vill man ha den mycket klart röd tillsätter man litet röd zinnober till grundfärgen.

Ådringsfärgen kan vara blandad i antingen vatten eller olja. Vatten är det vanligaste. Casselbrunt utröres i vatten med dextrin som bindämne, så att icke färgen smetar. Dextrinet utröres i den blandade färgen. Provning sker på samma sätt som ifråga om limfärg. Denna ådringsfärg har ibland, i synnerhet i kyla, svårt att fastna på den för ådring avsedda oljemålade ytan. Vid denna olägenhet tillsätter man skummjölk, då den lätt fäster. Vid framställandet av ådror m. m. torde, liksom beträffande ek, några bitar av naturligt trä för nybörjaren vara nödvändiga. Eventuellt kan träslaget studeras å polerade möbler. Mahogny förekommer i såväl rot, kärna som yta, s. k. vatter. Ådringsverktygen bestå av en ej i oljefärg använd anstrykare och moddlare, en svamp, en idragare eller gaffelpensel, en piskare och en gräv-svinshårsfördrivare.

Gaffelpensel.

Utom åderfärgen av casselbrunt, lagar man till i vatten riven lacksvart med samma bindämne som det casselbruna. Nu bestryker man föremålet jämnt med casselbrunt. Skall så rot ådras, vilken tecknar sig i pyramidform, ilägger man något svart i pyramidens mitt. Därefter drager man med svampen från föremålets yttre kanter, mot mitten i bågformiga drag, som sluta vid det ilagda svarta, så att en pyramid bildas. Med idragaren eller gaffelpenseln, vilken doppas i svart, drager man lätta svarta ådror i svampens spår. Med en grävsvinshårs-fördrivare, som är ett nödvändigt verktyg vid ådring med vattenfärg, fördriver man med ytterst lätta viftningar den framställda ådringen ochmed piskaren, en i bleck bunden pensel, med 15 à 20 cm:s långa borst, piskar eller klatschar man ytterligare den ådrade ytan, varvid små oregelbundna porer uppstå. Kärnor ådras medelst moddlaren. Ådringen isättes även med svart och fördrives samt piskas efteråt. Vattern, eller det släta i träet, drages med moddlaren i hårda, raka drag längs föremålets yta, sedan först åderfärg på vanligt sätt jämnt påstrukits. Fördrives och piskas.

Denna färg torkar omedelbart, varför den måste göras färdig efter hand och bit för bit. Ådringen kan, om man ej blir belåten, avtvättas hur ofta man vill och ny färg påstrykas. Med någon ihärdighet kan man snart bemästra ådringens teknik och färdighet inställer sig snart. För att på ett illusoriskt sätt verkställa ådring är önskvärt att

disponera några bitar äkta mahogny att arbeta efter.

Sedan nu färgen torkat, tunnlackeras ytan. Härtill tager man en god möbelfernissa, tunnar ut den med sin egen vikt fransk (icke svensk) terpentin. I åderfärgen möjligen befintliga grova färgpartiklar gnidas bort med handen, sedan avdammas väl med en dammborste och den förtunnade fernissan överstrykes tunt och jämnt med en ren pensel av äkta borst. Torkar på några timmar.

Sedan denna första lackering är riktigt torr, avslipas den med fint sandpapper nr 00 eller stålull, och laseras över med samma åderfärg. Som emellertid äkta mahogny med åren mörknar och erhåller en djupt röd, vacker färg, vill man möjligen imitera denna. Då tillsätter man den redan befintliga åderfärgen med någon fint riven florentinerlack (en djupröd färg). Man utstryker åderfärgen över föremålet tunt och jämnt med en svamp. Med moddlaren isättes träslagets flammor och skuggor. Hela ytan piskas sedan med piskaren och behandlas med fördrivaren. Även denna strykning kan borttvättas, om den misslyckas, och ett nytt försökföretages. Sedan ådringen blivit tillfredsställande tager man en god möbellack, utan att späda, och stryker ut den med den förut begagnade lackpenseln, sedan noggrann avgnidning och avdammning ägt rum å den yta, som skall fernissas.nMöbellacken strykes flödigt och tillses noga att den icke fördelas ojämnt eller att överflödigt lack stannar vid ett hörn eller ett listverk, varifrån den lätt rinner ned i form av en liten rännil som fördärvar utseendet på arbetet. Olika slag av fernissor skall senare behandlas.

Valnöt.

Borstfördrivare. För valnötsfärg sker grundningen med en färg beredd av mörkocker, guldocker och något vitt. Proportionerna bli olika, beroende på om man önskar färgen ljus eller mörk. Ådringsfärgen består, liksom till mahogny, av casselbrunt och svart, rivet i vatten och med dextrin till bindämne. Avslipning och avdammning av föremålet försiggår som förut är beskrivet vid mahogny, även verktygen äro desamma, men ådringen är en annan.bMan bör även här studera trästrukturen för att kunna åstadkomma en trogen imitation. Rotvalnöt kan ådras med pensel, fjäderpenna, svamp o. s. v.; vilketdera man än använder, söker man efterbilda de formationen som förekomma i polerad valnöt. Sedan man anser sig ha lyckats därmed, lägger man med en gaffelpensel eller idragare i det svarta, noga iakttagande att den förut lagda ljusa ådringen följes. Å andra ställen lägger man kärnor med moddlaren eller svampen och idrager svart. Ytterligare drager man rakt med moddlaren längs föremålet och erhåller då slät imitation. Sedan en fyllning eller en möbelsida färdigådrats fördriver man omedelbartdensamma med grävsvinshårsfördrivaren, innan färgen hinner torka, vilket sker hastigt.

Efter avgnidning och avdammning tunnlackeras föremålet, laseras med iläggandet av flammor o. dyl., varefter det ånyo lackeras i likhet med beskrivningen för mahogny.

Lönn.

Lönn imiteras ofta på grund av sin ljusa och trevliga färg. Grunden härtill, som måste fullt täcka föregående strykningar, tillagas med större delen vitt, tillsatt med en obetydlig del guldocker och något kromgult. Vid ådringen överstryker man först medelst en svamp föremålet med i vatten utriven obränd terra (se föregående beskrivning under mahogny av vattenåderfärg). Denna tunt påstrukna åderfärg flammas medelst en moddlare, vilken föres i sicksack nedåt föremålets sidor, och i mitten lämnar man plats för kärnan, vilken plats endast stöpplas eller stötes med grävsvinshårsfördrivaren. Sedan fördrives med densamma lätt såväl flammor som den stöpplade ytan, som får torka. Sålunda behandlas alla de ytor å vilka kärnor skola läggas. Å släta ytor, t. ex. ramträd, foder, karmar o. s. v., stryker man över med åderfärg som vanligt. Doppar sedan idragaren i åderfärgen, delar borsterna däri med en vanlig frisérkam, drager sedan lätt över förut flammade ytor.

Kärnorna i detta träslag läggas med en färgpenna i umbra (sådana pennor, som likna en vanlig blyerts, finnas i olika färger), och med denna ritar man upp kärnan, som har smäckra, lätta konturer liknande björkens, men något kraftigare. Sedan kärnan är lagd gör man även vid sidorna om denna, ådror med idragaren, noga följande kärnans yttre konturer. Lönn, som stundom kallas med sitt tyska namn *Ahorn*, kan lackeras färdig med en strykning med ljus fernissa, t. ex. ahornlack eller ljus japancopal.*Björk.*

Björk imiteras även. Förfaringssättet är så lika det för lönn, att detta näppeligen behöver beskrivas. Enda skillnaden är att grunden hålles något gulare medelst tillsats av mera guldocker och kromgult, samt att för ådringen användes en penna i obränd terra i stället för umbra.

Poppel.

Poppel ådras även i likhet med lönn, men grunden till denna göres något gråare och tillagas av vitt, guldocker och obetydligt grönumbra. Kärnan lägges med en penna i umbra och en egendomlighet hos detta träslag är, att i kärnan förekomma tätt med små knastar eller ringar, vilka imiteras på så sätt att man rullar en skinn- eller näverlapp till en rulle med cirka 3 mm:s diameter. Rullen doppas i åderfärgen och ändan därav tryckes lätt mot de ställen i kärnan där vi önska anbringa en dylik knasta.

Dessa äro de träslag som vanligen bruka imiteras. Visserligen förekomma någon gång imitation av jackaranda, ja t. o. m. furu, men då dessa förekomma ytterst sällan, utelämnas de här.

Till alla dessa träslag finnas liksom till ek ådringstransportpapper, vilket i hög grad förenklar arbetet. För person som själv vill måla, men icke har tid att inlära ådring för hand, är transportpapperet en god sak att ha till hands.

Alla transporterade ytor måste, om man önskar lasera desamma med vattenfärg, först tunnlackeras. Behandlingen av transportpapper är närmare beskrivet under ekådring.

Fernissor.

Fernissor, som ofta benämnas lacker, ha vi ofta berört i det föregående men ej lämnat någon ingåendebehandling. Enär de komma till användning vid de flesta målningsarbeten böra vi ägna ett särskilt kapitel åt dessa. Förr i tiden importerades alla fernissor, men numera tillverkas sådana av ett stort antal fabriker inom Sverige. Vissa fabrikat äro tyvärr undermåliga, men andra återigen tävla med framgång med de engelska, som länge ansetts som världsmarknadens förnämsta. Vid inköp av fernissa måste den ovane oftast lita på försäljarens uppgifter, men man kan även prova densamma. Den tillverkas speciellt för olika användning. T. ex. luftlack, motståndskraftig mot luftens (vädrets) inverkan; båtlack, mot vatten, t. o. m. saltvatten; lokomotivlack, mot hetta, o. s. v. Möbellack är endast avsedd för inomhus förekommande arbeten och kallas med ett gemensamt namn för copalfernissa.

De billigare märkena av möbellack förtjäna dock icke alls copalnamnet, ty de äro tillverkade av vanlig harts i stället för copal, en ostafrikansk harts med smältpunkt liggande mellan 300 till 500 grader. Givetvis kan icke en lack beredd av vanlig harts, som har en smältpunkt omkring 60 grader, bli jämnbördig med den förra.

Trots detta kan man dock använda de billigare sorterna vid vissa arbeten, t. ex. vid lasering av hyvlade väggar, samt andra för slitning och tryck icke utsatta arbeten inomhus. När en copallack betingar ett pris av 3 à 4 kronor pr kg, bör man fordra att den är av hög kvalité.

För ytor, utsatta för värme, såsom bordskivor, stolsitsar o. dyl., kräves en lack med särskilda egenskaper, i detta fall bör man använda bordlack. En möbellack av bästa kvalité besitter icke härtill erforderliga egenskaper.

Till golv och linoleummattor bör man använda särskilt därtill avsedd golvlack, vilken, tunt påstruken, besitter en enastående förmåga att motstå slitning.Till vagnar använder man vagnslack, som finnes speciellt tillverkat härför, o. s. v.

Ett aldrig så gott underarbete, till vilket man använder en dålig lack, blir förfuskat, samma är förhållandet om man till ett dåligt utfört underarbete tager den bästa lack. Låter man färgerna grundligt torka mellan varje strykning och använder magra färger, d. v. s. med terpentin uppblandade, och därtill tager en god lack, blir också resultatet gott. Vi se ofta på målade föremål att lacken spruckit och bildar större eller mindre knottrigheter. Då säges i vanliga fall att den som målat använt dålig fernissa. I nio fall av tio, kan det däremot vara en god fernissa som anbringats å en dåligt underarbetad yta bestruken med en fet färg, som icke erhållit tid att torka mellan strykningarna. Om nu en god fernissa strukits på denna grund, har denna vid torkningen dragit den undre mjuka färgen med sig i högar. Alltså är underarbetet lika viktigt som lacken för arbetets hållbarhet och tvärtom.

Fernisspensel. Vill man prova en fernissa som man icke litar på, stryker man ut ett penseldopp å en förut målad och fullt torr yta. Då lacken fått tid att grundligt torka, gnider man kraftigt med nageln kors och tvärs, uppstå då ljusa ränder efter nageln, vari man ser små hartspartiklar, är lacken tillverkad av harts och dålig. Å en god lack däremot bli endast matta ränder synliga. Ävenså om man trycker länge och hårt med en varm handlove, visar en dålig lack märken efter hudens porer, men en god, står oförändrad.

Bland importerade fernissor märka vi Nobles &Hoare och Jensen & Nickolsens i London, Molyn & Co. i Rotterdam m. fl., som mycket goda specialfernissor, men äro de ofta mera överlägsna den svenska varan i pris än kvalité. Bland copalfernissorna förekomma såväl ljusa som mörka; vi välja då de förra till ljusa färger, t. ex. lönn, poppel, björk, ljus tonfärg o. s. v., och de mörkare till mahogny, valnöt och andra mörka färger. Till svart tages alltid ljusa fernissor, emedan en mörk ger det svarta en främmande skiftning.

Fernissning av hyvlade ytor.

Vi återgå nu till målningen av vårt hus, ännu ha vi det icke fullt färdigt. Kökets väggar bestå av hyvlade bräder, s. k. boasering, och kunna vi då antingen måla dessa i täckt oljefärg eller också lasera medelst linolja och fernissa, så att färgen icke täcker mera, än att träet lyser igenom. I detta fallet ha vi att välja på träets färg ljust gulbrun eller mörkare.

Önska vi bibehålla träets färg, endast så mycket gulare som det blir genom den påstrukna fernissan, stryka vi första gången med kokt linolja, endast tillsatt med xerotin. Detta torkar över natten och kan dagen därpå fernissas med en billig fernissa à 1:50 till 2 kronor pr kg., något utspädd med fransk terpentin. Även fernissningen torkar över natten; den tredje dagen fernissas på nytt med samma fernissa, men nu outspädd. Önska vi laseringen mörkare lägga vi i oljan till första strykningen obränd terra, tills vi uppnått önskad kulör, om laseringen skall bli särskilt mörk även bränd terra i lämplig mängd.

Mången oljar, en sådan sak två gånger och fernissar en gång, härigenom uppnås möjligen någon kronas besparing i engångskostnaden. På en så behandlad yta verkar färgen fluglim, ty den blir aldrig riktigt torr utan klibbar. Orsaken härtill är att linoljastruken på linolja trots torkmedel aldrig torkar, och att fernissa som strykes på en ej torr grund förenar sig med denna och klibbar, trots att den var av god kvalité. Endast en yta behandlad på nyss beskrivet sätt, lämnar full garanti mot klibbning; väggen hålles också lättare fri för damm och kan tvättas tills färgen slites bort. Då behöva vi endast stryka på fernissa på de bortslitna ställena och underhållet blir billigt i längden.

Trappuppgångar kunna, beroende på väggarnas material, strykas i olje-, lim- eller kalkfärg samt, där så lämpar sig, tapetseras, eller om de är beklädda med hyvlat trävirke, laseras, enligt beskrivningen härovan.

Betsning.

Med återgång till det egentliga ämnet, målning, skola vi nämna något om betser. Har man en ny möbel, tillverkad av ett så vackert träslag att man icke gärna vill måla den, är betsning att förorda. Träslag som särskilt lämpa sig äro: ek, björk, lönn, poppel, ask, alm, apel, päron, oxel m. fl. Då dessa träslag bli behandlade, så att dess vackra kärnformationer synas, äro de värdefullare än om de voro målade och även hållbarheten överträffar vanlig målning. Med enbart en färglös olje- eller spritfernissa kunna vi bevara träets struktur synlig, men ett mera prydligt utseende vinnes om vi förut genom betsning givit föremålet en färg som tilltalar oss och höjer utseendet.

Betser finnas att köpa i torr form i bl. a. följande färger: valnöt, mahogny, ek, rosenträ, svart, blå, gul, grön, grå m. fl. Dessa betser tillagas på sätt som följer: valnöt, ek, svart: 250 gr. bets löses i en liter kokande vatten och tillsättes med 125 gr. calsinerad pottaska (kaliumcarbonat); mahognybets: 125 gr. löses i en liter kokande vatten och tillsättes med 5 gr.saltsyra (klorvätesyra); blå, grön, grå, gul och rosenträ, upplöses endast i hett vatten. Av dessa betser kan endast valnöt lagras en längre tid, de övriga måste tillagas strax före begagnandet, enär de eljest efter en kort tid blekna i färgen.

Sedan man bestämt sig för en viss bets och löst den på ovan beskrivna sätt, tager man en ren pensel och betsar, d. v. s. stryker det avsedda föremålet. Först provar man betsen å ett annat trästycke, är den då för mörk, utspäder

man med något vatten tills önskad kulör framträder.

Strykningen försiggår i raskt tempo, men det oaktat så jämnt som möjligt och med iakttagande av, att man väl stryker in betsen i träets porer. (Detta särskilt beträffande ek, ask, alm). Då betsen väl torkat överstrykes den mycket tunt och jämnt med kokt linolja, helst med en i duk inlindad och med linolja indränkt bomullstapp. Linoljan torkar tills dagen därpå, då behandlingen kan fortsättas.

Andra strykningen göres med tunn schellacklösning (polityr), som tillagas sålunda: Cirka 150 gr. citronschellack (ljusaste schellack) löses i en liter denaturerad sprit. Härmed överstryker man nu fort och jämnt med en tjock moddlare eller annan bred pensel hela ytan. Denna polityr torkar hastigt, vadan den bör strykas färdig bit för bit. Önska vi nu ha föremålet s. k. bonat, stryka vi över samma ytterligare två gånger med samma lösning, och till den sista, som vi måste stryka med långa, jämna penseldrag, utspäda vi polityren med en femtedel sprit. Mellan varje strykning med polityr avslipas med fint sandpapper nr 000 eller fin stålull.

Önska vi däremot föremålet fernissat, företager man nästa strykning med slipfernissa (Flatting Warnish), som efter strykningen får torka och sedan slipas med stålull eller fint sandpapper. Man färdiglackerar sedan med en god möbellack (för bordskivor bordlack)och föremålet är färdigt. I hållbarheten äro båda sätten ganska lika, men till vardagsmöbler, som äro utsatta för fuktighet, har det fernissade företräde, såvida en god fernissa använts. Inga fläckar uppstå av vare sig vatten eller spirituösa, såvida de icke få vara allt för länge. Å bonade föremål uppstå däremot lätt fläckar, och om sprit spilles därpå går färgen bort intill träet och enda sättet att reparera skadan är att slipa av hela den yta som är skadad, intill träet och bona på nytt.

En fläck å en målad yta,, t. ex. under en blomkruka e. dyl., kan omedelbart borttagas medelst gnidning med en trasa doppad i terpentin. Gnidningen fortsättes till dess fläcken är borta. Låter man fläcken bli gammal så försvåras arbetet med dess avlägsnande betydligt, om det icke rent av omöjliggöres.

Färdiglagade betser kunna inbördes blandas, om man önskar sig en från originalfärgen avvikande nyans, t. ex. valnöt blir mera rödaktig om mahognybets tillsättes, mahogny ljusare av rosenträ, ek brunare av valnöt, grön mörkare av blå, och ljusare av gul o. s. v.

Spritfernissor.

Önskar man en sak av ett vitt träslag, t. ex. päron eller lönn, fernissat i sin naturliga färg, använder man härtill en färglös spritfernissa, bestående av i ren sprit löst vit schellack. Denna färglösa fernissa finnes även i handeln under namn av slöjdfernissa eller resonansbottenlack. Av dessa är den förra ganska tjock, och den senare tunnflytande, följaktligen behöver man stryka ett föremål oftare med resonansbottenlack än med slöjdfernissa, men resultatet blir bättre med en tunn fernissa och därför, om man icke har tillgång till resonansbottenlack, kan man ganska väl späda ut vanlig slöjdfernissa med sprit, och därigenom uppnå samma resultat med den ena som den andra.Ekmöbeln strykes med polityr.Denna tunna spritfernissa är även lämplig till andra arbeten såsom lövsågningsarbeten, metaller, polerade järnvaror m. m. Vid alla arbeten där spritfernissa användes, måste strykningen äga rum i en väl uppvärmd lokal, ty yedan vid ringa kyla eller fuktighet uppstå vita fläckar.

Spritfernissor finnas i handeln i många andra kulörer, såsom valnöt, mahogny, blå, röd, grön o. s. v. Dessa äro lämpliga till diverse småsaker, för vilka tillagning i större skala icke lönar sig. Man kan med spritfernissa måla en småsak för några öres kostnad. Föremål av trä stryker man två till tre gånger och metallsaker endast en gång. Äldre möbler, som blivit slitna å vissa ställen, bli som nya om de strykas endast en gång med en spritfernissa som passar i deras ursprungliga färg, eller också en fernissa, någon nyans mörkare.

Spritfernissor av detta slag i olika kulörer användas i stor utsträckning till att förnya damernas sommarhattar av strå eller fiber. Det finnes blank eller matt fernissa, allt efter önskan. För en hatt av en mörk färg, måste man välja en mörk fernissa, men för en ljusare eller ofärgad hatt kan fernissa i vilken kulör som helst användas; för dessa fall är tillfyllest med en strykning. Skall däremot en vit hatt göras mörk, måste den strykas två gånger. Till en stråhatt av ordinär storlek erfordras cirka 100 gr. fernissa för en strykning. Samma fernissa kan också, något förtunnad med denaturerad sprit, användas för t. ex. handskar och lädervaror.

Den svarta spritfernissan, som kallas chinalack, kan också användas till grövre läder varor såsom skodon, seldon m. m. Dessa som bestå av tjockt läder, böra helst först inoljas med en fet läderolja och sedan denna väl inträngt i lädret företages bestrykningen med spritfernissan. Spritfernissa föres i marknaden under olika namn, såsom stråhattfernissa, läderfernissa m. fl.,men är samma vara i något olika tjocklekar. Till bogträn ocli å seldon förekommande beslag av järn bör man icke använda sig av spritlack, ty denna tål icke vatten, utan dessa saker strykas bäst med emaljfärg, (chinalack), som står oförändrad mot luft ocli vatten.

»Allmogefärg» till möbler etc.

En färg som under senare tid vunnit stor popularitet är den s. k. allmogefärgen, eller, som den förut benämndes, kistegrönt. En sådan färg vinner i helhetsintryck om möblerna, i de rum där den användes, äro tillverkade i gammal stil. Färgen framställes av blå ultramarin och en mörk grön färg, t. ex. kromgrönt, med tillsats av något vitt, tills önskad nyans erhålles. Den förarbetas i likhet med annan oljefärg. Blå färg torkar sämre än annan färg, varför mera torkämne, xerotin och terpentin, bör användas så att färgen blir mager. Färdigstrykningen kan ske antingen med emaljfärg i samma kulör eller också med mager färg och fernissningen göres med en god, ljus möbel- eller golvlack. Till ytor utsatta för slitning, såsom bordskivor, soff- och stolsitsar bör bordlack eller flatting warnish användas. Om å möblerna förekommer sniderier, listverk e. dyl., böra dessa läggas i en röd färg, t. ex. japanrött. Eventuellt drages å desamma, i saknad av sniderier, ränder i samma färg. Å väggarna bör en kraftig bård, hållen i antik stil och med starka färger, avsluta färgen.

Slutord om inomhusmålning.

Alla inomhus förekommande målningsarbeten äro nu genomgångna. Beskrivningarna ha vi sökt göra så tydliga som möjligt, på det att envar med normala praktiska anlag på egen hand utan någon yrkesmansledning kan företaga allt på gården förekommande målningsarbete. Det är ju självklart att nybörjaren gör klokt att börja med en enklare uppgift som kan ge honom erfarenheter och handlag, innan han ger sig i kast med en mera fordrande.

Den som kan måla en dörr oklanderligt kan också måla möbler och annat. Den omsorgsfullhet och ordningsföljd, med vilket allt arbete i förra fallet utfördes, kräves allra minst för ett lyckat resultat i det senare.

Sättet att tillaga andra färger än dem som vi hittills beskrivit är överensstämmande med vad vi fått lära oss. Tillagning sker alltid efter samma grundregler.

Vid varje målning, den må vara av vilket slag som helst, måste man iakttaga, att färgerna hållas rena och fria från föroreningar. Dessa visa eljest vid strykningen noppigheter å ytan. Då arbetet för dagen upphör, eller man av annan anledning avbryter samma, strykes färgen omsorgsfullt ned från färgkoppens sidor och rent vatten slås över färgen. I motsatt fall bildar denna färg skinn, som sedan kommer ned i färgen och förorenar denna. Penseln sättes också i vatten tills arbetet ånyo börjar.

Skulle emellertid, trots försiktighet, visa sig att en färg som vi avsett för färdigstrykning, blivit förorenad, kunna vi sila den. Detta tillgår så, att vi binda ett stycke kalikå (ostduk) eller annan tunn duk över en väl rengjord färgkopp. Duken lägges över koppen med så långt överskjutande kanter, att vi kunna binda fast dem medelst ett snöre runt koppen. Färgen slås nu i små portioner på duken, och ströpplas igenom med en pensel.

Om en pensel blivit hård, genom att vi försummat att ställa den i vatten, tvätta vi den i varmt vatten och såpa tills vi fått den mjuk och ren igen. Samma är förhållandet om vi skola till ljus färg använda enpensel, varmed förut strukits en mörk, då tvättas den ren på samma sätt. En till klister, lim eller annan vattenfärg använd pensel, rengöres i vatten omedelbart efter arbetets slut. Spackelfärg övertäckes under förvaring med en i vatten doppad duk. Om dessa försiktighetsmått icke iakttagas, kan vårt målningsarbete lätt misslyckas och penslar förfaras och de senare äro i regel ganska dyra.Diverse målningsarbeten. *Vagnsmålning.*

För att nu gå vidare må några ord nämnas angående vagnsmålning. Vagnar målas vanligen i mörka färger, såsom svart, blå eller grön samt i ek. Då trävirket är av alm eller annat lövträd användes ofta enbart lackering.

Om en förut målad vagn skall målas ånyo, måste vi först noga rengöra den från kvarsittande vägsmuts,

vagnsmörja och damm. Med stålspackeln skrapa vi bort det värsta och sedan borstas noga med en hård stål- eller rotborste tills varje del är fullständigt ren, sedan damma vi väl av, innan strykningen börjar. Grundningen av en redan målad vagn, och f. ö. vilken annan målad yta som helst, måste ske som slipstrykning. I detta fallet, om vagnen skall målas mörk, laga vi till en färg av kimrök och linolja, som vi tunna ut med xerotin och terpentin till en mager färg. Man stryker ut färgen tunt och slipar hårt med en pimpsten. Hjul, fjädrar o. dyl, vilka vi icke kunna komma åt med pimpsten, slipa vi med sandpapper innan färgen påstrykes.

Å vagnar med en kvarsittande hård och blank lackyta är icke ens slipning med pimpsten tillräckligt för att förebygga färgens avfallande. I sådana fall måste vattenslipning ske, ja stundom måste man medelst lutning borttvätta den glansiga ytan. Vattenslipningtillgår sålunda: Med en bit av en brynsten, doppad i vatten, gnides ytan tills glansen är försvunnen och den är sträv och matt. Efter en sådan behandling kan man tryggt måla. Är fernissan klibbig och sprucken, måste lutning ske. Därtill tager man natronlut eller annan stark lut (t. ex. Floralut) och löser en ask i två liter varmt vatten; med denna lut påstrykes vagnen och får stå ett par timmar, tills man vid skrapning med en stålspackel finner att en del av färgen lossnar. Den avlägsnas då och ny lut påstrykes till dess vi fått bort det mesta av färgen. Vagnen tvättas därefter i hett vatten tills all lut försvunnit och får torka, innan målning kan företagas.

Ny vagn grundas i likhet med andra föremål, sedan man bestrukit kvistar med schellackslösning. Vid såväl ny- som ommålning spacklas väl på alla för ögat synliga ställen. I större håligheter sätter man först i med tjock spackelfärg, som får torka, sedan bredes över så ofta, tills man märker att ytan är fullt slät.

Vid svart färg, som alltid måste hållas mager för att undvika klibbning, blir en slipstrykning svår, ty färgen suger fort in i spackelfärgen. I regel vattenslipas därför alla bättre vagnar före strykningen. Detta tillgår sålunda: Man tager en brynsten eller ett stycke av en söndrig sådan. Den spacklade ytan, som fuktas med en svamp, slipas med stenen tills den kännes slät och fin varefter det avslipade borttvättas med svampen. Så fortsättes bit för bit tills hela vagnen är slipad. Runda ytor slipas med sandpapper. När hela vagnen är slipad, strykes den med en mager svart färg, tillagad av kimrök och linolja, jämte tillräckligt torkmedel.

Skall vagnen bli svart, tillagas färdigfärgen av oljeriven lacksvart (härtill är kimrök för grådaskig), till blå tager man två delar vagnsblått och en del lacksvart, till grön två delar vagnsgrönt och en dellacksvart, som rives ut tjockt i linolja och tunnas med fransk terpentin och xerotin till en tunn strykfärg.

Är det nu en arbetsvagn, som vi icke vilja kosta så mycket arbete på, kan eventuella ränder uppdragas i denna färg, varefter den fernissas. En bättre vagn önska vi giva en bättre målning. Vagnen strykes då över med slipfernissa, outspädd flatting warnish. Denna torkar på 12 till 15 timmar och kan sedan slipas. Detta sker antingen med stålull nr 000 eller också medelst pulveriserad pimpsten. Med litet stålull bortslipas alla små knottrigheter i lacken. Vattenslipning med pulveriserad pimpsten sker sålunda: Ett stycke filt doppas i vatten och beströs med pimpstens-pulver, varmed den lackerade ytan slipas tills den är slät och fin.

Å denna yta kan nu randning företagas. Den tillgår så, att vi med en pensel, kallad släpare, som består av ett tiotal nöthår, fastsatta i en gåspenna, draga ränder så jämnt och rakt som möjligt. Randningen kan företagas med vitt, rött eller vilken annan färg man önskar. Randningsfärgen röres smidig och tunnas till lagom tjocklek. Man fattar därefter släparen med tummen och pekfingret samt doppar den i randningsfärgen. Med stöd av långfingret, som får följa föremålets kant, drages en rand. Den första blir nog något krokig, men med god vilja får man snart ränderna raka och jämna. Antalet ränder är en smaksak, men i vanliga fall äro de ganska många. Man är ju sin egen mästare och kan därför randa efter eget behag.

När randningen torkat, vartill fordras ett par dagar, kan vagnen färdiglackeras. Den bästa vagnslacken heter Body Warnish, pris 6 till 8 kr. pr kg., och torkar tidigast på 3 à 4 dagar, Carriage Warnish, pris 5 à 6 kr., torkar hastigare. Godsvagnslack, pris 4 à 5 kr., torkar på omkring ett dygn. Till finare vagnar använder man Body Warnish och till enklare Carriage Warnish, och till vanliga godsvagnslack, samtligalacksorter utstrykas i det skick de befinna sig och i ett damfritt rum.

Skall vagnen målas i ek, förfares därmed enligt tidigare beskrivning. Man kan icke å en vagn anbringa kärnor annat än å sidorna och bakgaveln, möjligen också på sätena, det övriga ådras slätt.

I vanliga fall brukar man göra beslagen svarta. Dessa behandlas då enligt nyss lämnad beskrivning för svart vagn. Önskar man beslagen bronserade vita, måste man först stryka dessa med vit oljefärg och därefter med i bronstinktur utrörd aluminiumbrons.

Skola beslagen bronseras, väntar man därmed tills vagnen är fernissad, ty bronsen blir matt genom fernissan.

Godsvagnslack användes i regel till en i ek målad vagn. En strykning kan vara tillräcklig om fernissan användes outspädd.

En vagn av alm eller ask, å vilken träet skall framträda i sin naturliga vackra ådring, behandlas som följer. Först skrapas vagnens släta ytor med en s. k. Se-klinga, eventuellt glas, och därefter slipas med fint sandpapper (nr 1), tills man har ytan alldeles ren och finslipad. Sedan fernissas träet med slipfernissa (Flatting Warnish) utspädd med 1/3 fransk terpentin, och får torka till nästa dag. Då slipas med sandpapper nr 0 eller 00, avdammas och fernissas ånyo med samma fernissa outspädd. Under tiden denna torkar stryker man järnet, som vanligtvis målas svart (se svart vagn), detta målas erforderligt antal gånger och randas. Träytan filtslipas eller slipas med stålull och färdiglackeras med en god fernissa, t. ex. Carriage Warnish.

Om man så önskar, kan man måla beslagen med svart emaljfärg och sparar då lackeringen av dem. Emaljfärger finnas, utom i svart, även i alla andra kulörer och användes i stor utsträckning när man önskar måla mindre föremål i en lättbehandlad ochhållbar färg. Burkar i storlek från 50 gr. till 1 à 2 kg. finnas i nästan varje färghandel. Samtliga emaljfärger måste först underbehandlas med oljefärg i samma kulör som den blivande färgen, som då täcker med en strykning.

Med enbart emaljfärg bör man icke måla direkt på träet, ty då sker grundningen med en onödigt dyr färg, och arbetet blir det oaktat icke fint och hållbart. Av emaljfärger finnes både goda och dåliga fabrikat; jag har använt av samma tillverkning som tidigare nämnts i sammanhang med fernissorna, och funnit dem mycket tillfredsställande. Ripolin, av fransk tillverkning, berömmes ofta av menige man, men enligt min erfarenhet är den icke överlägsen den svenska i mer än ett — priset. Den är nämligen nästan dubbelt så dyr som svensk vara.

En lastvagn strykes lika ofta med trätjära som den målas. Trätjäran är i sig själv ett gott konserveringsmedel, men den har dock nackdelen, att den klibbar så snart den om sommaren ställes i solsken. Det blir föga dyrare, men mycket trevligare att måla vagnen i oljefärg, som i motsats till tjäran fullständigt torkar och sedan är lätt att hålla ren. En grå färg, tillagad av vitt och kimrök till träet, och beslagen svarta är mycket tilltalande och användes numera ofta, åtminstone till lastfjädervagnar; s. k. trebankvagnar däremot tjäras ännu, och om man nödvändigt vill tjära, bör man färga tjäran svart med kimrök, stryka på den kokande, och utföra arbetet i starkt solsken, då tjäran går in i träet, och icke, som då den i vanliga fall strykes halvvarm, blir sittande utanpå. Att använda taktjära, s. k. stenkolstjära, som bestrykningsmedel är däremot icke fördelaktigt.

Båtar, trädgårdsmöbler m. m.

Till grövre båtar användes trätjära som bottenbestrykningsmedel och är därtill ganska ändamålsenlig,ty om den strykes årligen gör den botten ogenomtränglig för vatten, förutsatt att man fyller alla sprickor och fogar med tjock tjära, man bör även här påstryka tjäran helst tillsatt med något beck, kokande i solsken. På senare tid har man åtminstone till bättre båtar, börjat använda skeppsbottenfärg som köpes färdig. Denna kan strykas på en redan tjärad båt, vilket icke låter sig göra med oljefärg. På en ny båt grundar man först med blymönjefärg varvid alla sprickor kittas med i olja hårt inknådad blymönja och ovanpå detta strykes med skeppsbottenfärg. Denna har visat sig i hög grad skydda mot röta och har framför tjära den fördelen, att den torkar fullständigt och icke under båtens begagnande, likt tjära, sätter fläckar på kläder o. dyl. Båtens reling målas med linoljefärg ävensom sittbräder, åror, mast m. m., härvidiakttages att man med kitt av krita inknådad i linolja noga fyller alla sprickor så att icke vatten inträdger i dessa, vilket då förorsakar röta inifrån. Vid målning av flaggstänger, trädgårdsmöbler m. m., är kittning i alla sprickor absolut nödvändig så att icke regnvatten inträdger samt stannar

där och förorsakar röta. Detta är lika viktigt som att ytan blir överstruken med färg.

Trädgårdsmöblerna målas.

Skyddsmedel mot röta.

Karbolineum är ett bestrykningsmedel, som för en del år sedan användes i stor utsträckning till strykning av plank, stolpar o. dyl., men detta bildade endast en hård yta utanpå träet och var föga skyddande mot röta. De därmed bestrukna föremålen visade sig in i det sista som fullt friska utvändigt, trots att träet var ruttet inuti. Därför har detta konserveringsmedel numera försvunnit ur marknaden. För min del vill jag anse, att trätjära är det bästa för dylikt ändamål och om man tillsätter den med kimrök och eventuellt något svenskt terpentin, och påstryker den kokande och ganska flödigt, intränger den i träet och konserverar detsamma fullständigt. Karbolineum var en avfallsprodukt vid distillering av stenkolstjära (taktjära) och kunde då icke gärna besitta större impregneringsförmåga än denna.

Målning av golv.

Några golv skola möjligen målas, trappan till andra våningen likaså. I ett rum önska vi en mörk golvyta, i ett annat en ljus. De ljusa golven behandlas i enlighet med den nyss lämnade beskrivningen för kökets väggar, enda skillnaden är att vi här fernissa två gånger med en prima golvlack. Priset för en sådan är cirka 4—6 kronor pr kg. Till ett medelstort golv åtgåromkring 1/2 kg. till varje strykning. Första strykningen förtunnas något med fransk terpentin, men till den andra tages lacken outspädd. Önskas golvet mörkare, utrör man i oljan till första strykningen något obränd terra. I övrigt är förfaringssättet detsamma vid lackering av ljusare eller mörkare golv. Att måla golv i täckt oljefärg tager betydligt mera både tid och arbete än de ovan beskrivna och ändock bli de aldrig så hållbara. Liksom vid all annan målning måste golven grundas, spacklas, slipstrykas och strykas färdiga, och sedan antingen lackeras eller strykas med lackfärg. På senare tid har emellertid förts i marknaden en lack, avsedd att ersätta de båda sista strykningarna. Denna lack benämnes kowerfloor och finnes i både svensk och utländsk tillverkning, och i flera behagliga kulörer, men måste, där denna lack användes, golvet vara grundstruket i absolut samma färg som lacken, vilken eljest icke täcker. I täckt färg målade golv äro svåra att förbättra efter slitning, ty man måste i så fall måla om hela golvet, under det att fernissade golv endast behöva strykas på de mera slitna ställena.

Olja för trägolv.

För trägolv i kök, förstugor, fabriker, skolsalar o. dyl., finnes en dammbindande golvolja, »Fleurit», vilken påstrykes golven och binder dammet, så att sopning kan verkställas utan att dammet flyger ikring. Golven bli härav något mörka men icke fula, enär de se ut som nyskurade.

Ett sätt att hålla golven ljusare är att man sopar dem med i Fleurit väl inoljad sågspån, som man förvarar i en låda och som utströs å golvet vid sopning. När man åter sopar upp den medtager den å golvet befintlig orenlighet och damm. Sågspånen kan användas flera gånger tills den blivit så starkt bemängd med sopor, att den utbytes. För skolsalar har oljan länge variti bruk, men borde också få insteg på de ställen där man har en massa arbetsfolk gående ut och in. Särskilt borde den komma till användning under jordbruksarbete, då folket oundvikligt drager med sig en massa smuts, som det tager tid och möda att på gammalt sätt avlägsna.

Det senast sagda hörer ju icke till det egentliga ämnet, men som det ej är alldeles ur vägen har det fått medfölja; kanske det kan bli till nytta för någon.

Linoleummattor.

Inläggning av linoleummattor.

I sammanhang med skötsel av trägolv må även inflickas några ord om sådana belagda med linoleummatta. För att en sådan skall bli hållbar fordras, utom att den måste vara av god kvalité, att den lägges på förståndigt. Nya golv som i sig själva äro släta, kunna direkt beläggas med matta, såvida icke golvdrag finnes, då även där måste läggas papp som underlag för att utestänga draget. Men å gamla golv med kvistar och ojämnheter är ett underlag

av papp nödvändigt. Denna papp, som kallas grålumppapp, skall vara tjock och av lös och mjuk beskaffenhet. Den finnes i bredder från 1 till 1,20 meter. Pappen avskäres i till golvet passande längder och får ligga lös. Ovanpå denna lägges mattan, avskuren till golvet och till varandra i mönster passande våder. Under några dagar får den ligga lös under användning för att sträcka, eller, som man säger, trampas ut. Sedan justeras den till det läge som den i framtiden skall ha, tillskäres noga till alla golvets ytterkanter så att den ej för hårt ligger till vid golvlisterna, utan hellre så att någon millimeters mellanrum lämnas. Mittskarvarna klistras fast vid pappunderlaget med tjockt limklister (i kokande limutrört vetemjöl), men vid kanterna skall den alltid ligga lös. Om mattan limmas vid kanterna eller om dessa tryckas för hårt intill golvlisterna, riskeras att bubblor uppstå.

Skötsel av linoleummattor.

Även tarvas några ord om linoleummattors skötsel och underhåll, ty jag har funnit att detta är något som mycket intresserar husmödrarna. Vi veta att om en matta, av huru god kvalité som helst icke skötes, blir dess existens kort, men att den däremot om vi redan då den är ny börja sörja för dess underhåll, kan erhålla en oanad livslängd. I min affär där dagligen ett stort antal personer komma in direkt från gatan har en matta av en ganska billig kvalité legat i cirka 20 år, men då har den i regel fernissats 3 à 4 gånger om året med vanlig golvlack, och någon gång däremellan erhållit en gnidning med moppolja.

För ett golv i ett vanligt rum vill jag icke rekommendera en ofta företagen hellackering, ty därigenom erhålla de ställen som icke ofta beträdas och slitas en alltför tjock hinna av lack, vilket är till mera skada än nytta. Det är givetvis lämpligt, att om man har en liten burk med golvlack hemma, då och då ge mattan en överstrykning på de ställen där den slites mest och att sedan en gång om året ge den en tunn strykning över det hela, då den kommer att hålla sig utmärkt. I vanliga fall skötes icke mattan förrän man upptäcker att mönstret fläckvis är avslitet, då först börjar man fernissa, men då är mattan redan ful. Det finnes även täckande fernissa, varmed man kan erhålla en helt ny färg på hela golvet. De flesta föredraga dock den färg och det mönster de valt med tanke på möbeltyget o. dyl.

Mången tycker icke om den stora glansighet, som mattan genom lackeringen erhåller. Genom att spädaut fernissan med fransk terpentin och sedan stryka ut den tunt blir glansen föga högre än vad mattan hade som ny.

Boning.

Ett annat sätt är att bona mattorna, detta tillgår så att man med ren borste (klädesborste) tunt gnider ut bonvax på mattan och bearbetar den med borsten tills vaxet blir torrt. Detta behandlingssätt är arbetsamt och passar endast där, varest man har gott om tid och rik tillgång på arbetskraft. Genom boning erhåller man en svag och vacker glans och mattan blir därjämte hållbar. Särskilda boningsborstar finnas med ett långt rörligt skaft och vägande 15 à 20 kg. En sådan borste kostar 20 à 25 kr. och ställer sig följaktligen för dyr för mindre hushåll, men arbetet underlättas avsevärt därigenom att man kan gå rak och endast draga borsten fram och tillbaka.

Bonvax, en produkt av bivax och fransk terpentin, kostar 4 till 5 kr. pr kg. och är mycket dryg i bruket.

Golvs behandling med olja.

På senare tid har s. k. moppolja förts i marknaden. Den utstrykes med en särskild för ändamålet avsedd borste eller mopp, en med ett långt rörligt skaft försedd svabb av bomullsgarn. Moppen inoljas med en till två matskedar moppolja och förvaras i en för samma avsedd bleckask. Då städning skall företagas, uppsamlas soporna och dammet i svabben som sopar och oljar samtidigt. Moppen, som efter användningen avskakas och åter nedlägges i sin ask och inoljas, vann omedelbart i städerna en stor framgång, men har ännu icke trängt ut till landsbygden.

Tydligen är detta sätt icke att förakta, ty mattan erhåller följaktligen varje dag sin lilla oljeranson, somger den ökad styrka och hållbarhet. Samma amerikanska firma, som lanserat moppoljan, har även sedan en längre tid haft i marknaden en liknande olja för möbler, kallad Liquid Weneer, avsedd för både polerade och målade möbler. Denna kan med ringa arbete hålla en möbel oklanderlig. Med några droppar Liquid å en bomullssudd eller en mjuk trasa gnider man över möblerna och en storartad effekt ernås. Numera tillverkas även i Sverige liknande

oljor som i kvalité tävla med här nämnda.

Målning av järnföremål med blymönja.

Vattenledningsrör, pump, järnvask m. m., skola också målas. Järnföremål skrapas först väl rena från rost, glödskal o. dyl., befrias från oljefläckar genom tvättning med terpentin. Väl rengjorda och torra strykas de med i linolja utrörd kemiskt ren, ljusröd blymönja (järnmönja, som är mörkbrunröd till färgen, duger icke härtill), och låter torka ett par dagar. De kunna målas i vilken färg som helst, rören t. ex. i väggens färg, vasken vit o. s. v.

Vid anbringande av målning på järnvaror är förfaringssättet enahanda. Rost måste i största möjliga grad avlägsnas, gammal målning och glödskal från smedjan likaså, med ett ord allt man befarar kan lossna och taga färgen med sig. Därefter stryker man med blymönja, som visat sig vara den enda färg som besitter egenskapen att tillfyllest skydda järn för rostbildning. Denna färg kan sedan målas över med vilken annan som helst. Svart täcker med en strykning, men ljusare färger fordra minst två för att täcka. För jordbruksredskap är, om man så vill, mönjestrykningen passabel. För balkonggaller och gravräck o. s. v. vinner man den största hållbarheten, genom att stryka över mönjan en gång med blyvittsfärg och sedanfärdigstryka med i bronstinktur utrörd aluminiumbrons, s. k. guldbrons håller sig icke utomhus.

Värmeledningsrör och element.

Värmeledningsrör och element kunna målas antingen med därtill särskilt avsedd radiatorslack i önskad kulör eller ock målas rören i rummets färg med mager oljefärg och elementen i aluminiumbrons. I förra fallet strykes med radiatorslack två gånger. Önska vi bronsera elementen, strykas först dessa i en starktorkande färg, d. v. s. en färg som tillagas i lika delar copalfernissa och terpentin samt vitt som färgämne. Denna färg torkar på några minuter och man kan omedelbart börja bronsera. Aluminiumbrons utröres i bronstinktur till en ganska tunn konsistens, påstrykes tunt med en mjuk pensel. Färgen täcker med en strykning och den utstrykes bäst med en flat pensel av borst. Om en järnkamin eller kaminrör skall målas i brons är förfarandet enahanda, men måste vi i båda fallen komma ihåg, att ha den starktorkande färgen ganska tunn och stryka ut den väl.

Sålunda bronserade föremål erhålla ett trevligt utseende och hålla sig länge. Bronser måste utröras i små portioner emedan de fort tjockna och torka. Guld-, koppar- eller kulört brons håller sig icke på föremål, utsatta för hetta.

Emaljfärg för cyklar och andra järnföremål.

Emaljfärg användes även till cyklar. Dessa skrapas först rena från löst sittande färg, slipas därefter med sandpapper och strykes en eller två gånger med svart emaljfärg. Önskar man åter en ljus färg stryker man först över två gånger med mager oljefärg, och sedan en gång med emaljfärg i samma färgnyans. Beträffande andra föremål av järn eller plåt, t. ex. kaffebrickor o. dyl., är behandlingssättet detsamma som för cyklar.*Föremål av lera och gips.*

Föremål av lera och gips måste man först preparera med limlösning eller oljefärg innan strykning med emaljfärg kan ske. Till vissa föremål av lera, t. ex. blomkrukor, duger varken emalj- eller oljefärg, emedan fuktigheten inifrån gör att färgen flagrar av. En blomkruka målas bäst med engelskt rött utrört i mjölk. Denna färg fäster ganska bra på leran, men den bör förnyas varje vår, och kostar nästan ingenting. Vill man ha krukorna i s. k. terrakotta tillsättes något guldocker till det röda.

Bronsering.

När brons anbringas på limfärg eller porösa ytor, måste tinkturen tunnas ut något med terpentin. Namnet guld- eller silverbrons innebär icke att den i bronserna uppgivna metallen är äkta. Bronsfärger med äkta metaller finnas visserligen, men de äro dyra. I vanliga fall består bronserna av pulveriserade billigare metaller. Endast i aluminiumbronsen förekommer den uppgivna metallen ren.

Förgyllning.

Mellan bronsering och förgyllning är stor skillnad. Till förgyllning användes bladguld, såväl av äkta som imiterad metall. Äkta bladguld kostar i en bok om 20 blad 2 kr., samma antal blad av det imiterade guldet endast 10 öre. Det äkta bladguldet användes utvändigt och är där mycket hållbart. Sak samma är det med det imiterade oäkta guldet inomhus.

Föremål som skola beläggas med bladguld, vare sig det gäller äkta eller imiterat, skola ha en mycket finslipad yta, enär annars befintliga ojämnheter bli synnerligen framträdande, när guldet är pålagt. Det som skall förgyllas måste först strykas med en gul färgett par gånger och slipas, så att den erhåller den finast möjliga yta, därefter anbringas s. k. guldgrund eller en ljus copalfernissa. Är föremålet av slät beskaffenhet kan man stryka, eller rättare sagt, gnida över så tunt som möjligt med i guldgrund, d. v. s. fernissa doppad bomullstapp. Är föremålet däremot av ojämn beskaffenhet, måste man stryka guldgrunden med pensel och även då söka att få den så tunn som möjligt. Grunden, varå äkta bladguld skall användas, bör kännas klibbig. Till det äkta guldet återigen bör grunden vara så torr att den knappast kännes klibbig. Guldet pålägges sålunda: Man tager guldläggaren (en tunn, bred, i papp bunden pensel) och andas på den; på grund av den lätta fuktighet andningen gav fastnar ett blad guld på]äggaren. Guldbladet föres till härför avsedda platser och fasttryckes medelst en mjuk bomullssudd. Så belägges hela föremålet med blad efter blad tills det är täckt med guld. Är föremålet ojämnt stöter man fast guldet med en mjuk hårpensel, då det lättare går in i ojämnheter. Sedan guldet torkat kan det, om man haft ytan alldeles slät och fin, poleras med en blodsten. Polering på en skrovlig yta kan naturligtvis icke företagas. På glas, skinn och tyg lägges guldet i äggvita i stället för guldgrund.

Om ett blad guld blir för stort, kan man med en sax klippa det i passande strimlor. Vid förgyllning i det fria användes guld fastsatt på papper kallat transportguld. Man tager då papperet med fastsittande bladguld och trycker guldet fast vid det som skall förgyllas. Därefter tager man bort papperet och guldet sitter fast. För ränder, ornament o. dyl., måste grunden anbringas med största noggrannhet, och hela föremålet vara väl torrt. Har man endast med ett svettigt finger vidrört föremålet, så är det nog för att guldet skall fastna även där, därför gnider man först över hela föremålet med torr talkum, innan guldgrunden anlägges.*Dekorering å diverse föremål.*

På en cykel eller kaffebricka vill man möjligen anbringa någon dekoration. Detta fordrar en viss konstnärlighet, där den finnes bör dekoreringen absolut ske för hand. Men där sådan färdighet saknas, kan en god effekt erhållas medelst anbringandet av s. k. transportbilder. Önskar man en sådan renklippes denna. Bildens rätsida strykes med tunn ljus fernissa och får ligga tills den blir halvtorr och klibbar svagt, då lägges den fernissade sidan mot platsen där ornamentet skall anbringas och tryckes fast. Med en våt svamp eller trasa fuktas papperets baksida tills papperet blir så vått att det lossnar från bilden och kan avtagas. Transportbilden är nu överförd och sitter fast, så att den synliga fernisskanten omkring bildens konturer kan tvättas bort med terpentin, varefter den får torka.

Transportbilder, som äro ganska billiga, finnas att köpa i de flesta färgaffärer i olika mönster såsom buketter, ornament m. m.

Vill man icke använda sig av dylika bilder kan man även lägga ränder och ornamenter i brons. Utom i guld och silver finnes brons i ett flertal andra olika kulörer, men den enda som håller sig i fria luften, är aluminiumbrons, vilket vi redan påpekat. Alla de övriga bronsfärgerna äro endast lämpliga för inomhusarbeten. Brons blandas alltid i tinktur, vilken man själv kan laga till av 5 delar ljus copalfernissa, 5 delar fransk terpentin och 1 del benzin. I denna tinktur rör man ned brons i små portioner till en tunn färg, som man kan draga ränder (se randning) eller lägga ornamenter med. Härtill använder man en skrivpensel av mård- eller nöthår. Vill man nu lägga ett ornament ritar man det först på papper. Med en nål sticker man sedan hål i ritningens konturer med 2 till 3 mm:s mellanrum, varefter mönstret lägges, där vi önskaanbringa det och överföres genom att papperet bestrykes med torr krita, vilken tränger igenom nålstickan och bilda små prickar efter vilka man sedan målar. Detta kallas att »punsa» ut ett mönster. Samma förfaringssätt kan användas vid allt dekorationsarbete, såväl i olje- som limfärg. Brons utstrykes med en mjuk hårpensel å listverk o. dyl; den bör täcka väl med endast en strykning.

Dekorering å tak och väggar.

Dekorationer å tak och väggar ha på senare tid utträngts av vita tak och tapetserade väggar. Dekorationer av tak företagas i regel med limfärg och endast undantagsvis i olja. Ett tak eller en vägg, som man ämnar dekorera, stryker man därför i en starkt limmad färg. De kulörta färgerna härtill, som ävenledes böra vara starkt limmade, lagar man till betydligt mörkare än vad vi önska ha dem, enär de ljusna avsevärt under torkningen. Före användandet kan man prova såväl limstyrka som färg genom att stryka ett prov å ett papper som får torka.

Dekoreringen kan ske på olika sätt: Med i schabloner utskurna friser, hörn o. dyl., genom att endast draga upp släta streck, eller genom ornamenter upplagda för hand.

Schabloner kunna vi antingen köpa färdiga eller också själva skära ut. Om vi ej själva kunna teckna ett vackert mönster, så kan eventuellt en tryckt tapetbård användas som förebild.

En schablon utskäres på följande sätt: På genomskinligt vitt papper kalkera vi från t. ex. en tapetbård varje färg för sig. Då vi ha överfört samtliga färger på var sitt papper, överföra vi dessa genom blått kalkerpapper på ett tjockare papper, t. ex. vittspännpapper, eventuellt schablonpapper. Vi se noga efter vilken färg som bör läggas före den andra och numrera teckningarna och schablonerna. Det avkalkerade mönstret skäres noga ut med en skarp kniv mot ett underlag av en glasskiva, så att alla snitt bli väl rena i kanterna. Sedan schablonerna oljats med linolja, som fått torka, äro de färdiga för användning. Man bör iakttaga att schablonen alltid omfattar ett helt mönster så att dess båda ändar passa till varandra. Om man tager märke å en bladspets eller en punkt och detta märke avsättes å alla schablonerna, så får man god hjälp vid den ene schablonens läggande över den andra under målning. Schablonpensel.

Med en schablonpensel eller en kortlindad anstrykare, ströpplar (stöter) man nu igenom den för schablon nr 1 bestämda färgen i hela frisens längd, då detta är färdigt taga vi schablon nr 2, och så nästa undan för undan tills man har det hela färdigt.

Den härtill använda limfärgen hålles ganska tunn. Tillse noga att det icke kommer färg å schablonens baksida, vilken då smetar. Minsta möjliga färg i penseln göra konturerna renare.

Man kan även draga upp friser i olika bredder. I tak utsättes mått, tagna från takets ytterkant, visande streckens antal och bredd. Sådana mått utsättas vid båda ändar av samma sida och mellan dessa märken snörslås, enligt tidigare beskrivning. Å väggar snörslås de vågräta friserna efter mått tagna från väggens övre och undre kanter och de lodräta efter en lodlina.

Sedan snörslagning är verkställd och färg tillagad, drager man de bredare friserna med en större pensel, anstrykare, och de smalare drages med streckpenslar,vars storlek äro beroende av streckens bredd. Penseln bör väljas så stor att man kan draga hela strecket i ett à två drag. En tunn, cirka en meter lång linjal, fattas med vänstra handens tumme och pekfinger och lägges noggrant efter snörslaget. Med högra handen fattar man penseln och drager strecket stadigt, följande linjalens kant i hela dess längd. Man drager först upp ena sidan, så flyttas linjalen till motsatta sidan, där strecket uppdrages på samma sätt. Så fortsättes bit för bit tills hela strecket respektive frisen är uppdraget. Det bör göras fullt färdigt efter hand, enär färgen annars lätt blir skäckig, så att den måste såpas och strykas om.

För en dekoration, som man vill lägga upp för hand, väljer man ut ett passande mönster, t. ex. en blomgirlang e. dyl., och för hörnorna ett ornament. Beträffande girlangen böra blommor läggas alldeles på fri hand efter en på förhand given linje. Man väljer härvidlag blommor, vilka man lättast och bäst kan utföra. Kan man omväxla med flera olika sorter, så mycket bättre. Kvistar och blad läggas oregelbundet, smakfullast över varandra, o. s. v.

I vanliga fall använder man fyra nyanser i varje färg, d. v. s. två skuggfärger och två dagerfärger. Alla dagrar läggas så att de komma åt ett håll eller mot takets mitt. En liknande girlang drages i en cirkel runt taklampan. Man kan också lägga färgerna vått i vått och schattera ut skuggan i dagerfärgen då endast två nyanser i varje färg behöves. Om en dekoration bör göras enkel eller mera invecklad bör smaken få avgöra jämte tid och förmåga.

Vid dekoration i en viss stil, t. ex. i rococo, empire, engelsk e. dyl., har man att följa vissa givna regler. I detta fall måste man först sätta sig in i respektive stilars alla egenheter och utföra arbetet därefter. Man ritar först upp

mönstret å ett stycke spännpapper och sticker igenom detsamma med små hål till en»puns». Denna placeras på den avsedda platsen i taket eller å väggen varefter man med i en tunn duk insvept pulveriserat träkol eller annan mörk färg gnider över punsen och när denna borttages framträder mönstret i små punkter efter vilka man målar.

Till detta slags dekorering som till förut nämnda frihandsgirlang använder man skriv- eller målpenslar av mård eller nöthår i olika storlekar. Arbetet utföres med den ena handen, vilande mot en målkäpp, som hålles stödd mot föremålet som målas av den andra handen.

Bland de här nämnda stilarna är den engelska lättast, ty här förekomma endast breda blad, kraftiga blommor och stjälkar. Varje färg kan läggas i en nyans och kontureras, d. v. s. dekorationernas ytterkanter avslutas med en medelst skrivpensel dragen fin konturlinje i en något mörkare färg. Hörn- och mittpartier kunna förenas genom bladgirlang eller ett streck, eller också kunna de förbli fristående från varandra. Denna stil kan även schabloneras.

Rococo är en mera svårarbetad stil, emedan den måste målas plastiskt, d. v. s. målas så att den verkar fritt svävande. Till denna stil hörer blommor i förening med smäckra orneringar i vackert böjda former. Det är lämpligt att till denna stil anskaffa målade eller tryckta mönster till ledning. Rococoornament kan emellertid icke målas medelst schablon utan måste arbetas ut med en skrivpensel och till varje färg fordras två dagrar och två skuggor. Som härav framgår fordras ganska mycket arbete för att framställa en dekoration i stilenlig rococo. Empirestilen är mera stel och lämpar sig bäst för väggdekorationer, men är lättare att framställa än föregående. För dem som intressera sig för dekorationsarbeten rekommenderas anskaffandet av motiv. Arbeten med sådana äro utgivna av A. Lyongryn, R. Leonhardt, E. Vickman, H. Frilling m. fl. och finnas att tillgå genom bokhandeln.Marmorering kan icke inläras teoretiskt utan måste ses. Sådan förekommer i såväl lim- som oljefärg. Respektive ytor måste före marmoreringen vara strukna i någon av dessa färger. Lämpliga motiv erhållas i något av de planschverk som utgivits av P. van der Berg, John Johnsson eller Malmén. Genom övning erhåller man så småningom färdighet att framställa vilken marmorsort som helst. I trä förekommande ådrorna äro mera regelbundna än dem i marmor. Någon regel kan därför icke givas, men utseendet av naturlig marmor visas bäst i ovannämnda böcker, vilka rekommenderas.

Mosaikpapper på fönsterrutor.

I stället för mattslipade fönsterrutor i tamburdörrar, badrum, garderober och över allt där man ej vill att utomstående skola blicka in, kan man använda ett billigt surrogat benämnt buntglas eller mosaikpapper, som består av något gelatinämne och sättes fast å en glasruta på följande sätt: Rutans insida fuktas med vatten och papperet, som tillskurits i ett till rutan passande stycke, fuktas ävenledes jämnt och tunt å den blanka sidan med en svamp. Papperet fattas likt en tapet och sättes fast med den fuktade sidan mot rutan, fasttryckes med en mjuk klädesborste från mitten och utåt kanterna, så att inga rynkor uppstå, och får torka. Man kan sedan förbättra hållbarheten genom att stryka över papperet med en ljus copalfernissa, t. ex. Flatting Warnish. Detta har dock den olägenheten, att om man sedan vill avlägsna papperet så låter det sig knappast göra. Buntglas finnes i många olika mönster i såväl färglöst, som i kulörer och kostar pr m. 70 à 80 öre, bredden är 60 cm. *Fernissning av tapeter.*

I en tambur vari våta ytterplagg hängas, kan man skydda tapeterna mot fläckar genom fernissning. Ärtapeten ljus strykes den först med en gelatinlösning, bestående av 15 å 20 blad på en liter varmt vatten. Denna lösning stryker man över tapeterna två gånger med mellanrum för torkning och fernissar sedan med en ljus fernissa en gång. Är det en mörk tapet kan man utbyta gelatinlösningen mot vanlig limlösning och fernissa med en ljus eller mörk fernissa efter behag. Samma är förfarandet med allt papper som skall fernissas.

Tvättbara tapeter förekomma också i handeln, men dessa äro matta och ställa sig något dyra. De kunna efter påsättningen, om så önskas, fernissas utan föregående behandling. De erhålla därav en blank yta.

Skyltmålning.

I skyltmålning finnas handböcker att tillgå i bokhandeln. Illustrerade skyltmotiv äro utgivna av bl. a. Josef

Jonsson, E. Franke Frith, Thelenius m. fl. Man kan även för mindre behov finna motiv i en vanlig tidning. Huvudsaken är att man får alla bokstäverna i samma stilsort, i varje rad åtminstone. Stor omsorg bör ägnas stilval, ju färre sorter desto bättre; figurmotiv användes endast där de verkligen passa. Största svårigheten är att få bokstäverna jämnt fördelade och mellanrummen väl modererade. När utrymmet är begränsat får man rätta bokstävernas storlek därefter. Det är felaktigt att göra bokstäverna så stora som möjligt på mellanrummens bekostnad. Bättre är att taga mellanrummen större och bokstäverna mindre, dock med moderation även härvidlag. Vid tillfälle då bokstäverna L och J komma intill varandra måste man göra mellanrummet så litet som möjligt utan intrång på bokstäverna, och vid bokstäverna A och V utvidgas avståndet något, o. s. v.

I övrigt bör man, innan man börjar måla en skylt,göra en teckning för den, så att man kan bedöma helhetsintrycket och ändra det som stöter ögat. Att först sedan arbetet är färdigt börja syna samma i sömmarna är för sent.

Man väljer helst bokstäver med raka linjer, alla sorters krusiduller på en skylt, göra endast samma mera otydlig och böra därför bannlysas. Vill man skugga bokstäverna skall detta ske i så svaga färger att icke bokstäverna förlora sin tydlighet. Skyltens botten och bokstävernas färg böra vara så olika varandra som möjligt. Även mellanrummet mellan raderna avvägas noga.

Förekommer i raden möjligen initialbokstäver som tarva större mellanrum än övriga, då minska vi varje bokstavs bredd med det antal mm. som dessa taga i anspråk. Kanske förekommer något I som endast består av en rak stapel och alltså behöver mindre utrymme, då lägga vi detta utrymme till de övriga bokstävernas o. s. v. Då vi ha exakt klart för oss huru stort utrymme varje bokstav får, börja vi med ledning av en ritlinjal och en vinkelhake att teckna skylten på ett stycke spännpapper med blyerts. Ett fel blir då lätt att radera bort. För vissa bokstävers rundningar betjäna vi oss av en mall för att få de krokiga linjerna jämna. När teckningen är färdig är det en lätt sak att med träkol eller blyerts lägga i bokstäverna, så att vi kunna på avstånd noga granska arbetet och se om det finner vårt gillande eller bör ändras. Sedan teckningen är färdig ha vi att välja på att skriva eller schablonera. Skrivningen blir för en van målare det bästa, men för en ovan är schabloneringen det lättaste. I förra fallet sticka vi med en nål hål i bokstävernas ytterkanter och erhålla då en puns. Denna lägges exakt på platsen för skylten och punsas igenom med träkol eller grönumbra. I det senare fallet skära vi ut bokstäverna, enligt förut givna beskrivning för schabloner med iakttagande av att vi lämna s. k. hållare här och där, så att det i bokstavens mitt sittandepapperet icke faller bort. T. ex. i ett B eller i ett R måste man lämna minst två smala strimlor av papperet kvar för att hålla fast mittpapperet, ett I kan däremot skäras ut i sin helhet såvida det icke är allt för högt, då även där fordras en hållare på mitten.

Sedan chablonen nu är färdig lägger man den väl sträckt å skylten. Om denna är av trä fastsätter man schablonen medelst några häftstift, om den är av plåt eller glas, kan den fasthållas med några små vaxkulor, som tryckas fast här och där i schablonens kanter. I den noggrant lagda schablonen ströpplas därpå den avsedda färgen. När alla bokstäverna sålunda äro färdiga borttages schablonen, och platsen för hållarna bemålas med samma färg medelst en skrivpensel.

Skrivpensel.

Vill man även skugga bokstäverna i någon rad, kan man teckna skuggningarna på ett papper och utskära och schablonera dessa. Man beräknar alltid att dagern kommer uppifrån å en skylt, från övre vänstra hörnet. Skuggan som skall imitera att bokstaven är fristående, faller då starkast under och svagast bakom densamma. Skuggan kan tagas hur bred som helst, men lägges alltid i något svagare ton bakom, än under bokstaven. Man bör noga tillse att alla skuggorna falla i samma vinkel, därför måste man lägga dessa efter vinkelhake eller smyg.

Å glasrutor måste man, om skylten skall målas inifrån lägga schablonen bakvänt. Det är att föredraga att måla skylten å utsidan, där den icke är utsatt för fuktighet och isbildning som å insidan, utan följaktligen sitter bättre. Mindre fönster, å vilka skylt målats, göras ofta matta. Detta tillgår så att man bestryker rutan med i blysocker riven terpentin. En ruta kan göras matt även med zinkvitt riven i en dellinolja och två delar terpentin, vilket strykes tunt och sedan ströpplas med en mjuk linneduk, eventuellt med en mjuk pensel. Färglöst buntglas kan

också användas för detta ändamål, och om det fernissas blir hållbarheten hos skylten större.

Vid skyltmålning anbringas stundom ett emblem eller en figur som belyser affärens art, detta tecknas i likhet med beskrivningen för textning och målning.

Vid skyltmålning å glas lägges färgen å glasets baksida och sker då detta i bakvänd ordning, så att de färger som man annars lägger sist å en vanlig skylt, lägges först å glas, alltså skuggning först och bottenfärgen sist. Samma är tillvägagåendet vid målning av glas till glastak. Om å glas skall anbringas guld eller annan metall, lägges detta i äggvita eller guldlim, och om bokstäverna kontureras göres detta före guldet. Sist lägges även här bottenfärgen.

Penslar.(Alla i detta arbete införda avbildningar av penslar äro välvilligt ställda till förfogande av Stockholms Borstbinderi A.-B.)

Till sist en förteckning på de penslar, som tidigare endast ytligt vidrörts i samband med respektive arbeten.

Sekunda penslar igenkännas på deras hårda stripiga borst, som är starkt uppblandad med tagel, och en tvärt avhuggen ända. Borsten däremot är kluven i spetsen och kännes mjuk, då man med fingret trycker i penselns topp. Tagelblandade penslar äro icke på långt när så varaktiga som prima. Genom de hårda tageländarna blir dessutom den strukna ytan ripig.

Anstrykare. Storlek från nr 1 till 16. Dessa äro alltid runda, och förekomma oftast förlindade.

Fernisspenslar. Storlek från nr 5 till 14. Borsten till dessa är vit, slipad och ytterst elastisk.

Takpenslar. Flata i träskaft. Storlek från 0 till 3. Finnas även bundna i bleck med samma priser.*Ströpplare.* Flata och runda. En mjuk dammborste kan ersätta sådana på större och en olindad anstrykare på mindre ytor.

Tapetborste. Med lång borst. Klädesborste kan ersätta.

Streckpensel. Bundna i bleck med träskaft. Flata och runda, storlek 1 till 12.

Streckpensel. »Berliner». Bunden i tråd på träskaft. Användes till bredare streck. Storlek 0 till 9. *Skrivpensel.* Mårdhår. Storlek 1 till 12. D:o av nöthår. Storlek 1 till 18. Nöthår är något styvare än mårdhår, och till tjockare färger bättre än denna. Till tunnare färger och vattenfärg är däremot mårdhår att föredraga.

Släpare. Nöthårs. Storlek 9 till 1. Föredragas framför andra hårsläpare.

Moddlare. Bundna i bleck, flata. Storlek 12 1/2 till 124 mm.

Idragare. Av borst, tunna, på träskaft. Br. 24 till 84 mm.

Gaffelpensel. Av borst. Bredd 24 till 84 mm.

Fördrivare. Av grävsvinshår. Bunden i benskiva, polerat skaft. Bredd 48 till 120 min.

Fkpiskare. Av långa vildsvinsborst, bundna i bleck, flata. Bredd 60 till 96 mm.

Schablonpenslar. Bundna i bleck på korta träskaft. Storl. nr 9 till 14. Förekomma även bundna i läder.

Ådringskammar. Av stål. Bredd 25, 50, 75, 100 mm. Finnas i tre grovlekar. *Stålspacklar och träspacklar.* Bredd 3 till 11 cm. Desamma av engelsk tillverkning, dubbla priset. *Gummikammar.* Bredd 50 till 100 mm.

Gummistumpf. För ekådring.

Utom här nämnda finnes en hel massa andra penslar, som användas till olika ändamål. Det faller av sig självt att om man anser pensel nr 10 vara för liten för den yta man skall måla, så tager man en större, och tvärtom. Detta gäller icke blott anstrykaren, utan vilken annan pensel som helst. Man bör även, när detrör sig om större ytor, taga hänsyn till styrkan hos den person, som målar, ty en pensel av ett stort nummer är ganska svår att föra för en svag arm. Är färgen seg, så riskerar man att få den ojämnt utstruken och därigenom ett dåligt arbete. **Kalkyler över färgkostnad.**

Här nedan följa några exempel med ungefärliga priser. Med dessa till ledning kan man, om de gällande minutpriserna i stället insättas, lätt räkna ut priserna å oljefärgen. Beräkningen avser de torra färger, vilka tidigare nämnts vid färgtillagning, såsom blyvitt, zinkvitt, täckvitt, titanvitt. Dessa utgöra huvudbeståndsdelen i all ljusare färg. Mörkare, av jordfärger tillagad färg, blir något billigare, och de med kemiska färgstoffer tillsatta, komma något högre i pris.

Färdig oljefärg.

1) 250 gr. linolja . pr kg. 1,00 0,25 750 » blyvitt . » » 1,10 0,82 1 kg. färdig färg kostar 1,07 2) 350 gr. linolja . . pr kg. 1,00 0.35 30 » xerotin . » » 2,50 0,08 620 » täckvitt . » » 0,80 0,50 1 kg. färdig färg kostar 0,93 3) 470 gr. holl. zinkvitt ... pr kg. 0,90 0,45 500 » linolja . . 1,00 0,50 30 » xerotin .. » » 2,50 0,08 1 kg. färdig färg kostar 1,03 Utvändigt, utan xerotin 0,95 4) 470 gr. Paulhytte zinkvitt pr. kg. 1,05 0,53 30 » xerotin .. » » 2,50 0,08 500 » linolja .. » » 1.00 0,50 1 kg. färdig färg kostar 1,115) 650 gr. titanvitt »extra» pr kg. 2,20 1,43

350 » linolja .... » » 1,00 0,35

1 kg. färdig färg kostar 1,78

oljefärg ökas i pris genom t er pent intill sats, ock blir för

Alternativ nr 1 pr kg........................... c:a 1,15

» » 2 » » » 1,01

» » 3 » » » 1,11

» » 4 » » » 1,19

» » 5 » » .. » 1,93

Beträffande täckförmågan ställer sig färgen sålunda, å hyvlat trä:

Första strykningen:

För 1 kvm. åtgår c:a 150 gr. färdig oljefärg å

1,03 (enl. alternativ 3) .... 15,5 öre

För 1 kvm. åtgår c :a 25 gr. linolja till förtun-

ning å 1,00 2,5 »

1 kvm. kostar 18 öre

Andra strykningen:

Härtill åtgår c:a 150 gr. oljefärg å 1,03 (enl.

alternativ 3) .... 15,5 öre

Tredje strykningen:

Härtill erfordras c:a 100 gr. oljefärg å 1,03

(enl. alternativ 3) ....10,5 öre

Vanlig gulbrun oljefärg, t. ex. valnöts grundfärg.

350 gr. linolja .... pr kg. 1,00 0,35

30 » xerotin .... » » 2,50 0,08

320 » ocker .... » » 0,50 0,16

300 » täckvitt .... » » 0,80 0,24

1 kg. färdig färg kostar 0,83

Vanlig gulbrun oljefärg, mager.

300 gr. linolja .... pr kg. 1,00 0,30

50 » terpentin........... » » 2,50 0,1380 » xerotin .... » » 2,50 0,08

320 » ocker .... » » 0,50 0,16

300 » täckvitt .... » » 0,80 0,24

1 kg. färdig färg kostar 0,93

Vit lackfärg till färdig strykning. 200 gr. linolja pr kg. 1,00 0,20 50 » terpentin » » 2,50 0,13 450 » zinkvitt, Paulsli 0,47 300 » damarlack » » 4,00 1,20 1 kg. färdig färg kostar Gulaktig lackfärg (köksfärg). 200 gr. linolja ..... pr kg. 1,00 0,20 50 » terpentin » » 2,50 0,13 30 » xerotin » » 2,50 0,08 350 » zinkvitt 0,37 100 » ocker, umbra . 0,05 270 » möbellack » » 2,00 0,54

1 kg. färdig färg kostar 1,37

Ovanstående beräkningar som gälla färg med ren linolja äro utförda på grundval av materialens ungefärliga minutpriser. Vid större målningsarbete, till vilket man kan inköpa mera materialer på en gång, ställer sig priset avsevärt lägre, emedan man kan betinga sig partipriser. Om man så företager målningen vid ett tillfälle när linoljan är billig — t. ex. 1923 var den nere i 80 å 85 öre pr kg. — kan ju kostnaden nedbringas avsevärt.HUSMODERNS HANDBÖCKER

....min.....................

Under denna beteckning utgives en serie handledningar och rådgivare av stort värde för hemmet och kvinnan.

Då en handledning på något område behöves, så tag först reda på om den icke finnes bland Husmoderns Handböcker. Genom nedanstående alfabetiskt ordnade uppslagsord finner Ni genast vad som sökes, om något sådant arbete hunnit utkomma i serien.

Nya volymer utkomma med korta mellanrum.

iiiiiiiiiiiiii

Förteckning över utkomna volymer

(med systematiskt ordnade hänvisningar).

ADELSKÖLD, MÄRTA (Madelon): Se »Handtryck».

Atlas: Se »Våra Hemvävnader».

Avmagring: Se »Hälsosam kost».

Babykläder: Se »När den lille väntas».

Bakelser: Se »Hembakning».

Bakning: Se »Hembakning» och »Tora Holms Kokbok».

BAND-BOKEN. Handledning i den moderna konsten att av band förfärdiga hundratals nätta och trevliga saker. Fullständiga anvisningar med omkring 250 illustrationer, varav ett 70-tal i färgtryck. Pris kart. kr. 3: 75.

Den moderna dräktens komplettering med detaljer utförda av band i siden och annat material är nu nästan oundgängligt. Med dessa lätt utförda kokarder, rosetter och fantasigarneringar och eleganta detaljer kan den enklaste dräkt varieras i det oändliga; det är sådant som ger en förståndig kvinna namn om sig att vara välklädd.

Barnavård: Se »När den lille väntas», »När den lille växer», »Små olycksfall i barnkammaren».

BARNAVÅRD av överläkaren, docenten A. LICHTENSTEIN. Med 27 figurer och 6 tabeller. Pris inb. i helt klotband kr. 5: 50.

Tyngdpunkten i boken ligger på det friska barnets vård, dock behandlas även en del av de vanligaste sjukdomstillstånden hos barn.

Barnkläder: Se »När den lille väntas» och »När den lille växer».Barnkläder, stickade och virkade: Se »Stickning och virkning».

BERGH, LYDIA: Se »Små olycksfall i barnkammaren».

Bildvävnads Se »Flamskväv och Finnväv».

Bindslöjd: Se »Mönsterstickning».

Blomsterodling: Se »Hemträdgården» o. »Husmoderns Träd-

gårdsbok».

Blonivård: Se »Rengöring i hemmet».

Boning: Se »Envar sin egen målare», »Småreparationer i hemmet».

Borstning: Se »Rengöring i hemmet».

BRODERI. Handledning i prydande av dam- och barnkläder med allehanda broderier av ELSA af TROLLE. Med 115 illustrationer och 2 lösa mönsterhilagor. Andra upplagan. Pris kartonnerad kr. 3: 25.

Boken, som ingående beskriver olika brodértyper och tekniker, är försedd med illustrationer, som i detalj visar tillvägagångssättet samt en mångfald trevliga mönster och förslag; dessutom 2 stora lösa bilagor med ett flertal mönster i naturlig storlek, att kalkera efter.

Broderi: Se »Vitbroderi».

Broderi, hålsöms-: Se »Hålsömsbroderi» och »Vitbroderi».

Broderi, korsstyngs-: Se »Korsstyngsmärkning».

BRUNIUS, CÉLIE: Se »Sy dina underkläder själv».

Bröd: Se »Hembakning», »Hälsosam kost» och »Tora Holms

Kokbok».

BUSSLER, EDITH: Se »Hemträdgården».

BYGG SJÄLV ERT HEM. Praktiska råd och anvisningar hur man går till väga då man bygger själv sitt hem av IVAR LUNDBERG. Med 16 planer och byggnadsritningar. 3:e uppl. 6:e—7:e tusendet.) Pris kr. 2: 25.

Det egna hemipet hägrar i de flestas framtidsdrömmar. Hur man kan förverkliga det på ett gediget och billigt sätt genom att vara sin egen byggherre visar denna lilla förträffliga bok.

COLLIN, MARIA: Se »Flamskväv och Finnväv» och »Våra hemvävnader».

Diskning: Se »Rengöring i hemmet».

DUKNING OCH SERVERING. Handledning i konsten att arrangera smakfulla borddukningar såväl i vardagslag som vid festligare tillfällen av THORA HOLM. Med 66 illustrationer samt 4 planscher i koppargravyr efter dukade bord, smöruppläggningar, servettbrytningar m. m. Avslutningskapitel: Om placering och servering av IDA HÖGSTEDT. 3:e uppl. Pris kartonnerad kr. 4: 25.Denna förträffliga handbok meddelar på ett klart och tillfyllestgörande sätt förutsättningarna för trevlig dukning och lyckade arrangemang samt visar i bild dukningar, servettbrytningar och smöruppläggningar. Det orienterande kapitlet om placering och servering meddelar goda råd och upplysningar i dessa ömtåliga frågor.

Eget liem: Se »Bygg själv ert.hem», »Envar sin egen målare», »Hemträdgården», »Småreparationer i hemmet».

EHN. HANNA: Se »Tvätt och strykning».

ENYAR SIN EGEN MÅLARE. Handledning i att själv utföra alla slags målningsarbeten ävensom pappspänning och tapetsering m. m. av J. F. LINDÉN. Andra upplagan. 4:e—5:e tusendet.) Pris häftad kr. 2: 25.

Denna handbok vill hjälpa alla händiga och företagsamma att själva utföra alla förekommande slags enklare målning, både yttre och in-vändig.

FILET- OCH TYLLARBETEN. Fullständig lärokurs jämte mönster. Bearbetning av ELSA af TROLLE. Med 187 illustrationer och stor mönsterkarta. Pris häftad kr. 3: 75.

Tillvägagångssättet för detta fina och eleganta handarbete beskrives utförligt och visas i detalj med ypperliga bilder. Boken är försedd med belysande bilder till lärokursen samt innehflller en massa mönster och uppslag till trevliga arbeten. En stor lös dubbelsidig mönsterbilaga meddelar ett flertal mönster i naturlig storlek.

FLAMSKVÄY OCH FINNYÄY. Lärokurs av Maria Collin. Med 2 planscher och 23 illustrationer i texten. Pris kart. kr. 2: 25.

Författarinnans namn är en borgen för en pålitlig och intressant handledning i bildvävandets förnäma konst.

FRANSFLÄTNING. Lärokurs jämte mönster av ANNA PETERS-SON-BERG. Med 57 illustrationer. Femte upplagan.. Pris häftad kr. 1: 85.

Den förnäma fransflätningskonsten, som har så djupa anor i den svenska hemslöjden, åtnjuter f. n. allmänhetens synnerliga bevågenhet. Bokens bilder visa i detalj hur arbetet utföres samt meddelar ett fyrtiotal typiska fransflätningsmönster från olika landskap.

Fransflätning: Se även »Mönster till Fransflätning».

Fruktodling: Se »Hemträdgården» o. »Husmoderns Trädgårds-

bok».

Färger (olika slags målarf.): Se »Envar sin egen målare»,

»Handtryck».

Födoämnen, konservering av animaliska: Se »Konserveringsbok».

Garneringar: Se »Bandboken».

Glasniästeriarbeten: Se »Småreparationer i hemmet».

Grönsaksodling: Se »Hemträdgården» o. »Husmoderns Träd-

gårdsbok».Handarbete: Se »Broderi», »Filet- och tyllarbeten», »Flamskväv och finnväv», »Fransflätning» och »Mönster till Fransflätning», »Handtryck», »Hålsömsbroderi», »Jumpers», »Mönsterstickning», »Stickning och virkning», »Våra hemvävnader».

Handsydda nnderkläder: Se »Sy dina underkläder själv!»

HANDTRYCK. Handbok med fullständig lärokurs av MÄRTA ADELSKÖLD (Madelon). Med 86 illustrationer, redskap, tillvägagångssätt, klichéer och mönster m. m. En fullständig lärokurs med mönster och förslag till prydande av kläder, gardiner och allehanda andra i ett hem förekommande föremål med en gedigen och vacker dekorering i det nu moderna »handtrycket», där vars och ens personliga smak med lätthet kan inpassas. Pris kart. kr. 3: 25.

Hattar: Se »Sy Edra hattar själv!»

Hedebosöm: Se »Vitbroderi».

HEMBAKNING av THORA HOLM. 144 recept på jäsbröd, munkar, småbröd, tårtor, bakelser m.- m. Med 38 illustrationer åskådliggörande handgrepp, garneringar o. s. v. 5:e uppl. Pris häftad med klotrygg kr. 1: 65. I klotband kr. 2: 50.

Stora besparingar kunna göras i varje hem om man själv bakar brödet i stället för att köpa det färdigt. Råd och anvisningar om bästa tillvägagångssättet för att ernå ett smakligt och gott bröd lämnas här på ett enkelt och lättfattligt sätt, så att vem som helst kan baka hemmets behov av bröd, småbröd, tårtor och bakelser.

Hemslöjd: Se »Flamskväv och finnväv».

» Se »Fransflätning» och »Mönster till fransflätning».

» Se »Handtryck».

» Se »Mönsterstickning».

» Se »Stickning och Virkning».

» Se »Våra hemvävnader».

Hemsysslor: Se »Tvätt och strykning» och »Rengöring i hemmet».

HEMTRÄDGARDEN. Praktisk handledning för den mindre trädgårdens skötsel av EDITH BUSSLER. 3:e uppl. Pris kart. kr. 4: —.

Redogör för köksväxt-, frukt- och blomsterodling på kalljord och delvis även för skötseln av drivbänkar. Framställningen är klar och kortfattad, odlingsmetoderna beskrivas så att de förstås av dem vilka boken avser att nå, och nödiga anvisningar finnas medtagna.

Boken är en av de bättre som kan anbefallas ägare av hemträdgårdar.

Hemvävnader: Se »Våra Hemvävnader», »Flamskväv och finnväv».HOLM, THORA: Se »Dukning och servering», »Hemhakning»,

»Rengöring i hemmet» och »Thora Holms Kokbok».

HOUM0LLER-JENSEN, ANNA: Se »Hälsosam kost».

HUR JAG SYR MINA KLÄDER SJÄLV. Utförlig handledning i konsten att sy själv till husbehov jämte materialbeskrivningar och råd vid inköpen. Bearbetning och översättning av MARTA SWENBORG. Med 150 illustrationer. Pris kartonnerad kr. 3: 25.

Boken lämnar en fullständig anvisning hur varje sparsam husmoder kan sy åt sig själv och sina barn. I bilder belyses ingående och åskådligt de olika operationerna; tillskärning, sömnad, provning, materialier etc. Särskilt värdefull är en rikt illustrerad avdelning om tyger och sybehör samt hjälpreda vid inköp.

HUR MAN GÖR LEKSAKER SJÄLV. Praktisk hjälpreda för stora och små i att själv göra omtyckta och billiga leksaker. Bemyndigad översättning och bearbetning av LILLY LIND-WALL. Med 46 illustrationer och 4 st. stora lösa bilagor med mönster. Andra upplagan. Pris häftad kr. 1: 75. Kartonnerad kr. 2: 50.

Med hjälp av denna behändiga bok kan envar åstadkomma leksaker av alla slag: dockor, flygmaskin, automobil, kasperteater, cirkus,

dockmöbler, tygdjur, sällskapsspel etc.

Husapotek: Se »Små olycksfall i barnkammaren».

Husmanskost: Se »Hälsosam kost», »Thora Holms Kokbok».

HUSMODERNS BILLIGA KOKBOK av IDA HÖGSTEDT. 390 recept för soppor, andra-rättssoppor, gröt, birätter till soppor, fiskrätter, kötträtter av köttrester och inälvor, konservering av kött och fisk, korvberedning m. m., växträtter och sallader, äggrätter, gryn- och makaronirätter m. m., efterrätter, matbröd, konservering, drycker. 18—20 tusendet. Häftad kr. 2: 75. I klotband kr. 4: 50.

Denna förträffliga kokbok, som huvudsakligen lämnar anvisning på enklare god husmanskost, rekommenderas livligt till varje husmoder.

HUSMODERNS TRÄDGÅRDSBOK av byrådirektören i K. Lant-bruksstyrelsen NILS SONESSON. 400 sid. 259 illustrationer. Pris inb. kr. 8: 50.

De som ägna trädgården sitt intresse finna i denna moderna rådgivare- och uppslagsbok alla upplysningar om förutsättningarna för trädgårdsbruket, ingående beskrivningar om frukt- och köksträdgårdens rationella skötsel, prydnadsträdgårdens och fönsterträdgårdens ans och vård m. m. samt slutligen ett månadsschema över de arbeten som på olika tider måste utföras i trädgården.Arbetets illustrativa utsmyckning är den förnämsta tänkbara med bl. a. en mångfald planscher i flerfärgstryck ocli visar goda exempel på vackra och praktiska anordningar, typiska växter etc. av vilka goda uppslag och idéer kunna hämtas.

HÅLSÖMSBRODERI. Fullständig lärokurs jämte mönster utgiven av ANNA PETERSSON-BERG. Med 85 illustrationer. Sjätte upplagan. Pris häftad kr. 1: 65.

Hålsömsbroderiet har stått mycket högt här i landet. Denna fina, omtyckta teknik återvinner nu allt mer och mer sitt gamla anseende och får alltjämt nya vänner och skickliga utövare. Denna handledning ger i en lärokurs en grundlig inblick i tillvägagångssättet och meddelar typiska, goda svenska mönster kopierade efter Nord. Museets samlingar.

HÄLSOSAM KOST (Enligt Skodsborgs regim) av ANNA HOU-M0LLER-JENSEN, kökschef på Skodsborgs sanatorium. Med särskild avdelning om sjukdiet, granskad av sanatorieläka-ren Dr. A. Andersen, Skodsborgs Badsanatorium. Pris karton. kr. 3: 50.

Det blir mer och mer klart vilken betydelse för vår hälsa som maten har samt vilket inflytande dess rätta sammansättning har på vårt humör, livsmod och rörlighet. Föreliggande bok är grundad på erfarenheterna från ett av de framgångsrikaste sanatorierna i Norden.

HÖGSTEDT, IDA: Se »Husmoderns billiga kokbok» ocb »Kon-

serveringsbok».

HÖGSTEDT, IDA, ocb NYBLOM, ELSA: Se »Varukännedom

ocb inköpskonst».

HÖNSGÅRDEN. Praktisk ocb ekonomisk hönsskötsel till husbehov för egnahems- ocb villaägare av MAURITZ LARSSON. Med 19 illustrationer. 6:e tusendet. Kr. 1: 50.

Problemet att för det egna hushållets räkning under de enklaste former driva en lönande hönsskötsel lär denna bok oss lösa.

Inkokning: Se »Hälsosam kost», »Konserveringsbok».

Inköpskonst: Se »Varukännedom ocb inköpskonst».

Inläggningar: Se »Hälsosam kost», »Konserveringsbok».

JUMPERS* Utförliga beskrivningar med mönster för förfärdigande av allehanda stickade och virkade plagg för vuxna ocb barn av ELSA af TROLLE. Med 115 illustrationer och stor mönsterbilaga. Fjärde uppl. Pris kartonnerad kr. 3: 25.

Arbetssätten beskrives ingående och utförandet illustreras detaljerat av upplysande bilder. Ett flertal trevliga modeller och uppslag demonstreras omsorgsfullt i ord och bild i boken som dessutom på en stor lös mönsterbilaga lämnar ett flertal mönsteröversikter.

Kalkfärg: Se »En var sin egen målare».

Klnmpsöm: Se »Vitbroderi».Kläder: Se »Hur jag syr mina kläder själv» och »Sy dina underkläder själv».

Kläder, stickade ocli virkade: Se »Stickning och Virkning».

Kokbok: Se »Husmoderns billiga kokbok», »Hälsosam kost», »Thora Holms kokbok», »Vegetarisk kokbok».

KON SER VERIN GSBOK av IDA HöGSTEDT. 190 recept för sylt-ning, saft- och kompottberedning, inkokning, torkning m. m. av bär, frukt och grönsaker ävensom konservering av anima-liska födoämnen genom sterilisering, inkokning och saltning jämte inläggningar. 24—26 tusendet. Häftad kr. 2: 50. I klotband kr. 4: —.

»Även en ung kvinna, som aldrig försökt sig på syltning och saft-ning och annan konservering, bör lugnt kunna ge sig in på den konsten om hon tar Ida Högstedts konserveringsbok till vägledare, men även gamla beprövade husmödrar kunna ha nytta och glädje av den. Det firins alltid något nytt att hitta där.»

Konservering: Se även »Hälsosam kost».

KORSSTYNGSMÄRKNING. Fullständig lärokurs med nya motiv och mönster av OLGA NYBLOM (Madame Mére) med 24 illustrationer i texten och 34 planscher, varav 24 i två eller flera färger. Pris kart. kr. 3: 75.

Då det nu är mycket modernt att pryda såväl det egna linnet som sänglinnet med monogram eller enstaka bokstäver i korsstygn kommer helt säkert denna bok, som rikt behandlar detta ämne och meddelar många nya förtjusande mönster, att mottagas med glädje.

Kypert: Se »Våra Hemvävnader».

Köksväxtodling: Se »Hemträdgården» o. »Husmoderns Träd-

gårdsbok».

Lagningar: Se »Småreparationer i hemmet».

LARSSON, MAURITZ: Se »Hönsgården» och »Småreparationer

i hemmet».

Leksaker: Se »Hur man gör leksaker själv».

LICHTENSTEIN, A.: Se »Barnavård».

Limfärg: Se »Envar sin egen målare».

LINDÉN, J. F.: Se »Envar sin egen målare».

LINDWALL, LILLY. Se »Hur man gör leksaker själv».

Linnesömnad: Se »Sy dina underkläder själv».

LUNDBERG, IVAR: Se »Bygg själv ert hem».

Lärft: Se »Våra Hemvävnader».

Lödning: Se »Småreparationer i hemmet».MADAME MÉRE (Olga Nyblom): Se »Korsstyngsmärkning»,

»Stickning och Virkning».

MADELON (Märta Adelsköld): Se »Handtryck».

MAKARS RÄTT I ÄKTENSKAPET. Några huvuddrag i den nya äktenskapslagen av RUTH STJERNSTEDT, Jur. Kand. Pris kr. 1: 50.

Innebörden av den nya äktenskapslagen är långt ifrån bekant för alla. De på grund av den uppstående rättigheterna och skyldigheterna äro här på ett klart och lättfattligt sätt framställda. En oumbärlig bok för alla äktenskapskandidater.

Matlagning: Se »Husmoderns billiga kokbok», »Hälsosam kost», »Thora Holms Kokbok», »Vegetarisk kokbok».

MORMORS VIRKBOK. Udd- och mellanspetsar lämpliga att användas på underkläder, daglinne, nattlinne m. m. samt på lakan och örngott. Fullständig lärokurs jämte mönster. Utgiven av ANNA PETERSSON-BERG. Med 93 illustrationer. Andra upplagan. Kart. kr. 3: 25.

Virkningen återfår allt mer sitt gamla renommé och det är just nu ett omtyckt handarbete. De gamla hederliga

mönstren från mormors tid efterfrågas allt mer. Här bjudes ett urval av sådana gamla goda mönster, vilka särskilt lämpa sig för nutida förhållanden, jämte en fullständig lärokurs.

Munkabälte: Se »Våra Hémvävnader».

Målning: Se »Småreparationer i hemmet» och »Envar sin egen målare».

Märkning: Se »Broderi», »Korsstyngsmärkning» och »Vitbroderi».

Möbler, överklädnad av: Se »Småreparationer i hemmet».

MÖNSTER TILL FRANSFLÄTNING. Nya typiska mönster från olika landskap. Samlade och utgivna av ANNA PETERSSON-BERG. Med 40 illustrationer. Andra uppl. Pris kr. 1: 50.

Denna mönstersamling kompletterar på ett ypperligt sätt den förut omnämnda boken: Fransflätning.

MÖNSTERSTICKNING (Bindslöjd). Fullständig lärokurs jämte mönster utgiven av ANNA-PETERSSON-BERG. Med 91 illustrationer. Pris kartonnerad kr. 4: 50.

Mönsterstickningen är en gammal förnäm slöjd som alltid är lika omtyckt. Här är sammanförda en samling verkligt typiska mönster från olika landskap. En sådan mönstersamling har länge saknats. Boken är rikt och omsorgsfullt illustrerad med 91 bilder. Till varje föremål lämnas ett rutat schema, varå man genast och direkt ser hur många maskor som erfordras för mönstret.

NYBLOM, ELSA o. HöGSTEDT, IDA: Se »Varukännedom och

inköpskonst».NYBLOM, OLGA (Madame Mére): Se »Stickning och Virkning», »Korsstyngsmärkning».

NÄR DEN LILLE VÄNTAS. Kort vägledning för unga mödrar av KARIN THAM. 5:e uppl. Med 49 förtydligande illustrationer. Kr. 1: 60.

En varmhjärtat skriven bok, som klart och lättfattligt ger goda och praktiska råd hur det skall ordnas för Babys mottagande. Boken ger anvisning hur söta, små plagg sys, en nätt bädd och annat ordnas enkelt och praktiskt. Många råd ha givits och många böcker ha skrivits i detta ämne men sällan en så utmärkt som denna.

NÄR DEN LILLE VÄXER. Kort vägledning för unga mödrar av KARIN THAM. Med 59 förtydligande illustrationer. 7: de tusendet. Pris kr. 1: 85.

Den utgör en fortsättning på författarinnans utmärkta, med så stor sympati mottagna »När den lille väntas» och meddelar allsköns goda råd beträffande praktisk vård och ekipering av något äldre småbarn.

Oljefärg: Se »Envar sin egen målare».

Olycksfall: Se »Små olycksfall i barnkammaren».

Papp, spänning av: Se »Småreparationer i hemmet» och »Envar sin egen målare».

PETERSSON-BERG, ANNA: Se »Fränsflätning», »Hålsömsbro-

deri», »Mormors virkbok», »Mönster till fränsflätning» och »Mönsterstickning».

PIHL, AUGUSTA: Se »Sy Edra hattar själv».

Placering vid bordet: Se »Dukning och servering».

Polering: Se »Småreparationer i hemmet» och »Envar sin egen målare».

RENGÖRING I HEMMET. Råd, anvisningar och förslag till ett praktiskt ordnande av de dagliga hemsysslorna m. m. av THORA HOLM. Med 38 illustrationer. Pris kr. 1: 35.

Städning och' stök äro husmoderns stora bekymmer och förbli nog också så, ty allt som hör till rengöringen i hemmet kommer säkert att kräva sin rundliga tid och sin dryga möda. I föreliggande bok ger nu Thora Holm en mängd nyttiga anvisningar och råd i rengöringens olika facer: borstning, städning, diskning, blom vård etc. Talrika fotografier visa de bästa tillvägagångssätten och de mest praktiska redskapen.

Renoveringar: Se »Småreparationer i hemmet».

Richelieubroderi: Se »Broderi» och »Vitbroderi».

Rosengång: Se »Våra Hemvävnader».

Rödfärg: Se »Envar sin egen målare».

Saftberedning: Se »Konserveringsbok» och »Hälsosam kost».Saltning: Se »Konserveringsbok».

Servering: Se »Dukning och servering».

Servettbrytning: Se »Dukning och servering».

Sjukdiet: Se »Hälsosam kost».

Småbröd: Se »Hembakning» och »Thora Holms kokbok».

SMÅ OLYCKSFALL I BARNKAMMAREN och hur de avhjälpas

av SYSTER LYDIA BERGH. Med 26 ill. Kr. 1: 50.

Varje mamma bör kunna avhjälpa sina små rustibussars småkrämpor och missöden, vilka trots noggrann eftersyn, aldrig kunna helt undvikas. För barnkammarens innevånare är behovet av ett litet husapotek oundgängligt. Denna bok lämnar just en sakkunnig anvisning på ett dylikts sammanställande och talar om hur det riktigt hand-haves och hur man ingriper vid olika situationer.

SMAREPARAT10NER I HEMMET. Råd och anvisningar för målning ävensom polering och boning av möbler, spänning av papp och tapetsering, överklädnad av möbler, lödning, glas-mästeriarbeten och diverse lagningar och renoveringar m. ni. av MAURITZ LARSSON. Med 30 illustrationer. 5:e uppl. (13—15 tusendet). Pris kr. 1: 35.

Genom händighet och tilltagsenhet kan envar själv med lätthet verkställa de flesta i ett hem förekommande småreparationerna. Att denna verksamhet är av stor betydelse för ekonomien behöver ej påpekas.

Smöruppläggning: Se »Dukning och servering».

SONESSON, NILS: Se »Husmoderns Trädgårdsbok».

Spetsar: Se »Mormors Virkbok».

Sterilisering: Se »Konserveringsbok».

Stickade plagg: Se »Jumpers» och »Stickning och Virkning».

STICKNING OCH VIRKNING. Handledning och praktiska råd jämte originalmodeller för stora och små barn av OLGA NYBLOM (Madame Mére). Med 72 illustrationer. Pris kartonnerad kr. 3: 25.

De vackra och hemtrevliga handarbeten, som kallas stickning och virkning, hava åter kommit till heders. Här lämnas noggranna beskrivningar, så att även de mindre försigkomna kunna åstadkomma dem, på många förtjusande och nyttiga alster speciellt för småherrskapet. Handgjorda, stickade och virkade plagg äro gedignare och förnämligare både vad stil och hållbarhet beträffar och de ha ett betydligt större värde än fabriksgjorda.

Stickning? Se »Mönsterstickning»

STJERNSTEDT, RUTH: Se »Makars rätt i äktenskapet»

Strykning: Se »Tvätt och strykning».

Städning: Se »Rengöring i hemmet».

SWENBORG, MARTA: Se »Hur jag syr mina kläder själv».SY DINA UNDERKLÄDER SJÄLYL En vägledning i linnesömnad för hand av CÉLIE BRUNIUS. Med 102 illustrationer och mönsterkarta. 2:a uppl. Pris häftad kr. 1: 85.

Varje kvinna, som kan hantera nål och tråd, kan sy sig smidiga, tunna underkläder. Endast då plaggen sys för hand bli de verkligt eleganta och diskreta. De handsydda underklädernas renässans är omedelbart att vänta. Här finnes utförliga råd och anvisningar i praktiskt taget all linnesömnad av detta slag, det må gälla enklare plagg eller lyxplagg. De instruktiva bilderna belysa fullständigt arbetets gång och meddelar ett stort antal trevliga och praktiska modeller och idéer. En mönsterkarta med monogram och andra broderier att kalkera följer.

SY EDRA HATTAR SJÄLY! Fullständig handledning i konsten att själv göra sina hattar. Praktiska anvisningar för arbetets utförande samt råd hur man skall göra om hattar, översättning och bearbetning av AUGUSTA PIHL. Med 105 illustrationer och mönsterkarta. Pris kartonnerad kr. 3: 25.

Denna bok visar hur man blir sin egen modist. Genom tydliga och upplysande bilder i texten klarlägges hur man utför ett dylikt arbete varjämte visas ett flertal trevliga hattmodeller samt uppslag till dessas prydande. En stor lös mönsterbilaga med modeller i naturlig storlek underlättar arbetet.

Syltning: Se »Hälsosam kost», »Konserveringsbok».

Sömnad: Se »Hur jag syr mina kläder själv» och »Sy dina underkläder själv».

Tapetsering: Se »Småreparationer i hemmet» och »Envar sin egen målare».

THAM, KARIN: Se »När den lille väntas» och »När den lille

växer».

THORA HOLMS KOKBOK, Husmanskost och hembakning, utgiven av Tidningen Husmodern. Med 150 illustrationer efter fotografier visande olika rätter, uppläggningar och garneringar, handgrepp och praktiska redskap o. s. v. Pris kart. kr. 4: 50. Klotb. 6: 50. Ny genomsedd upplaga (11—15 :e tusendet).

Den utomordentligt praktiska och från matlagningssynpunkt billigif kokboken innehåller 326 recept på soppor, kött- och fiskrätter, såser, rätter av rester m. m. och 152 recept för hembakning av matbröd, småbröd och tårtor.

Den största och bästa kokboken för husmanskost.

Torkning av bär ocli frukt: Se »Konserveringsbok».

TROLLE, ELSA af: Se »Broderi», »Filet- och tyllarbeten»,

»Jumpers» och »Vitbroderi».

Trädgårdsskötsel: Se »Hemträdgården» o. »Husmoderns Träd-

gårdsbok».TVÄTT OCH STRYKNING av HANNA EHN. Med 29 illustrationer. Fjärde uppl. Pris kr. 1: 25.

Hur hemtvätten bäst organiseras och utföres meddelar här en erfaren expert.

Tygtrycks Se »Handtryck».

Tyllarbeten: Se »Filet- och Tyllarbeten>.

Tårtors Se »Hembakning», »Hälsosam kost», »Thora Holms kokbok».

Underkläders Se »Sy dina underkläder själv».

UPPLING, ELSA: Se »Vegetarisk kokbok».

VARUKÄNNEDOM OCH INKÖPSKONST. Vägledning för husmödrar av IDA HÖGSTEDT och ELSA NYBLOM. Med 15 illustrationer. Kr. 2: —.

I denna »vägledning för husmödrar» lämnas enkla och praktiska råd rörande inköp av alla slags varor och de bästa sätten att pröva deras kvalité, sätt som kanske inte ens den erfarna husmodern känner till, men som skulle kunna bespara henne mycken förargelse och många missräkningar.

VEGETARISK KOKBOK av ELSA UPPLING, född Posse. Fjärde översedda och tillökade upplagan. Häftad kr. 2: 25. Klotband 3: 75.

Denna förträffliga och högt skattade kokbok för det vegetariska köket bjuder på ej mindre än 204 olika recept: soppor, huvudrätter,

grönsaks- och mellanrätter, såser, efterrätter, smörgåsbord m. m., samt meddelar utförliga anvisningar samt förslag till matsedlar ävensom anvisningar om sjukmat och matordning för sjukbordet.

Vegetariska rätters Se »Hälsosam kost» och »Vegetarisk kokbok».

Virkade plagg: Se »Jumpers» och »Stickning och Virkning».

Virknings Se »Stickning och virkning» och »Mormors virkbok».

VITBRODERI. Fullständig lärokurs och mönster. Bearbetning av ELSA af TROLLE. Med 237 illustrationer i texten och lös dubbelsidig mönsterkarta. Pris häftad kr. 3: 75.

VÅRA HEMVÄVNADER i lärft, kypert och atlas samt rosengång och munkabälte m. m. av MARIA COLLIN. Med 257 illustrationer. 3:e omarb. uppl. (7:e—8:e tusendet.) Pris kartonnerad kr. 4: 75.

Maria Collins välkända och uppskattade lärobok »Våra hemvävnader», framträder här i ännu en ny upplaga, omarbetad och betydligt utvidgad med bidrag av Hemslöjdsföreningar. Collins »Våra Hemvävnader» gör nu med ännu större skäl än förut anspråk på att vara den svenska bokmarknadens bästa, verkligt vederhgäftiga, sakkunniga och högst stående handledningen i den intressanta vävkonsten.

Vävboks Se »Flamskväv och Finnväv» och »Våra Hemvävnader».

Äganderätt: Se »Makars rätt i äktenskapet».

Äktenskap: Se »Makars rätt i äktenskapet».